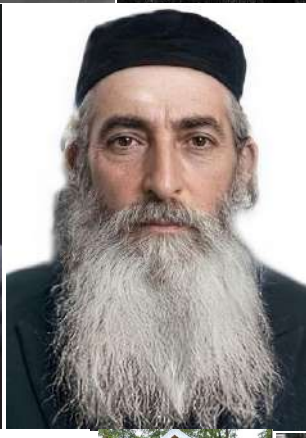
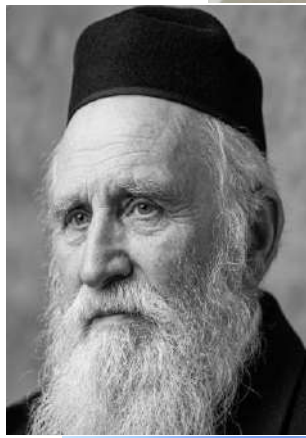

פנינו הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

המקובל הרב רפאל אדרי הוברמן מרעננה זצ"ל - נולד באדר ה'תש"ב (1942) בקזבלנקה שבמרוקו. שם למד בתלמוד תורה 'אוצר התורה'. בשנת ה'תשט"ו, כשהיה נער עלה עם בני משפחתו ארצה. המשפחה גרה בגן יבנה. רבינו למד בישיבת פורת יוסף, אצל הגאונים הרב עזרא עטיה, הרב שלום כהן והמשגיח הרב אליעזר בן דוד זצ"ל. לאחר הסמכתו להוראה על ידי הרשל"צ מן הגאון רבי עובדיה יוסף והגאון רבי יוסף משאש זצ"ל, ראשי ישיבת פורת יוסף ביקשו ממנו ללכת לגליל המערבי כדי לחזק את התושבים. לאחר זמן קצר בגליל מונה לרב האזורי של גוש משגב. כאשר בניו הגיעו לגיל חינוך, עבר לגור בבני ברק. לימד בישיבת 'אוהל משה' למד בכולל ולאחר מכן עמד בראש מתיבתא בראש העין. רבינו סבל מבעיה רפואית והוא לא הצליח למצוא פיתרון.

חבר לכולל הציע לו לגשת לצדיק הרב יצחק הכהן הוברמן ה'הצדיק מרעננה'. ר' יצחק הוברמן שהיה חשוך בנים, הודיע לרב אדרי שמשמייים הודיעו לו כי הוא בנו הרוחני והוא ימשיך את דרכו. בסוף הפגישה, הרב הוברמן הודיע לו שהבעיה הרפואית ממנה סבל נפתרה, וכך אכן היה. מאז הרב אדרי נקשר לרב הוברמן ושימש אותו וכן למד ממנו את תורת הנסתר במשך חמש שנים. אהבת הזולת של הרב היתה מופלאה. כל מי שהגיע לצדיק, הרב היה שומע ומצטער איתו כאילו מדובר בבעיות שלו. הרב ביקש שישמחו אותו לאחר שהבעיה תיפתר. בהקשר לזה אמר: "אם אתם שמים לי אבן על הגב, אנא אל תשכחו לבוא ולהסיר אותה". בשנותיו האחרונות עבר ייסורים ואושפז לעיתים קרובות. רבינו קיבל הכל באהבה ובאמונה שלימה. עם כל הקשיים היה קם בלילות ומתפלל על עם ישראל. אהב את התורה והמצוות. אהבתו ושמחתו בעת לימוד התורה היתה מופלאה. נהג ללכת לקברי צדיקים. לא היה ניתן לשהות במחיצתו מבלי להתמלא בחיוניות ושמחה פנימית. לאחר פטירת הצדיק מרעננה הרב עבר לרעננה והפך להיות ממשיך דרכו. הקים על שמו את מוסדות התורה והחסד 'ברכת יצחק' ברעננה ובבני ברק. בחדרו של הצדיק מרעננה נהג הרב לקבל קהל מדי יום ג'. רבים נושעו מברכותיו. חולים התרפאו, עקרות נפקדו, מעוכבי שידוך התחתנו. זכה לתואר יקיר העיר רעננה.

בהלווייתו הראשל"צ, הגאון הרב שלמה משה עמר ספד לו וסיפר על תקופתם המשותפת כאברכים בצפון, שכבר אז הרב היה שקוע בלימוד ונמרץ לכל דבר שבקדושה. הצדיק רבי יחיאל אביחצירא, רבה של רמלה, והגאון הרב אליהו אברז'ל, אב"ד ירושלים, סיפרו על תקופת לימודיו של הרב בפורת יוסף, על התמדתו בתורה ומאור פניו ושמחת החיים שכה אפיינה אותו. החברותא שלו בתורת הנסתר משך כ-20 שנים, הרב ציון בוגנים, מרא דאתרא של חשמונאים, סיפר על אופן הלימוד של הרב, הוא סיפר כיצד ערכו יחד תיקונים מיוחדים בגלגולי השלג, והזכיר בערגה את הלימוד בחדרו של הצדיק מרעננה, שם היו יושבים ולומדים שעות ארוכות בהתמדה, והרב היה מתענג על הלימוד בחדר כמוצא שלל רב. מסר את עצמו עבור הציבור ותושבי העיר והפך לסמל של אחדות וקירוב לבבות. נפטר ב-י"ב תמוז ה'תשפ"ב (2022). חי כ-80 שנה. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. בנו הצדיק הרב שמואל המשיך את דרכו.

אביו: ר' עזיז. **אימו:** מרת עזיזה. **אשתו:** מרת חסידה אדרי (נפטרה בגיל 65 לאחר שעברה אירוע מוחי). **מילדיו:** תשעה ילדים, ביניהם הצדיק ר' שמואל (ממלא מקום אביו). **מרבותיו:** הגאונים הרב עזרא עטיה, הרב שלום כהן, המשגיח הרב אליעזר בן דוד זצ"ל, המקובל הרב יצחק הכהן הוברמן. **חברותא:** הרב ציון בוגנים (מרא דאתרא של חשמונאים).

מקרה שאירע עם ילדה בת שנים-עשרה שאושפזה בשל מום בריאה. למרבה הצער, במהלך ניתוח לריפוי המום, הילדה נכנסה למוות קליני. הרופא יצא אל המשפחה ובישר להם את הבשורה המרה. הילדה שכבה שבועיים במצב שבין חיים למוות. הרופאים לא נתנו כל תקווה לחזרה לחיים נורמליים. הסבא הגיע לרבינו וסיפר לו בדמעות מה שקרה. לאחר כמה דקות של שקט הרב צעק צעקה גדולה. לאחר מכן ביקש מהסבא שיגש בעצמו לבית החולים. מסתבר שבאותה עת הילדה פקחה את עיניה. זמן קצר ביותר לאחר מכן הילדה חזרה לתפקוד לתמיהת הרופאים שהסבירו שמדובר בנס של ממש. עם שחרור הילדה מבית-החולים הסבא והילדה נסעו לצדיק. כשנכנסו לחדר הצדיק, הרב אמר: "אָתְּ מַת מַהֲלֵךְ. אֲנִי מִשְׁכַּתִּי אוֹתָךְ מִיַּד מֵלֶאךְ הַמּוֹת".

איש ציבור שכהן כשר בממשלה נקלע למצב בריאותי מסכן חיים. הרופאים הציעו לו לשקול לעשות ניתוח מסכן חיים שתוצאותיו אחת מן השתיים: חיים או מוות מידי. ההתלבטות היתה קשה. אותו שר הגיע לרבינו. לאחר ששאל אותו כמה שאלות והרהר בדבר, הרב פסק: "אין לך מה לדאוג. תעשה את הניתוח. הניתוח יצליח ואתה תצא לחיים טובים ולשלום. זה יהיה לך הסימן שאני צודק; כשתתעורר לאחר הניתוח, המנתח יעמוד לימינך ויאמר לך שהניתוח עבר בהצלחה מרובה". כך בדיוק אירע. הניתוח עבר בהצלחה. כשהשר התעורר, המנתח עמד לימינו ואמר את המילים המדויקות שהרב אמר. בסעודת ההודיה השר שאל את הרב כיצד ידע את הדברים. הרב השיב לו כי הניתוח היה בשבט. הפסוק המסמן את החודש הוא: "הָמָר יִמְרְנוּ וְהָיָה הוּא" (ויקרא כ"ז, ל"ג). הרב הבין שהגזרה הומרה ובמקום שתבוא על ישראל היא תבוא על השונאים. יש להניח שבמקום אחר, סיפור כזה היה מעורר גלים רבים. בעונותנותו של הרב שסלד מהכבוד המדומה, לא ניתן כמעט למצוא כתבות ופרסומים אודותיו. הרב נהג בהנהגה של כבוד אלוקים הסתר דבר.

האדמו"ר הרב יצחק אייזיק רוזנבאום מזוטשקא זצ"ל - נולד ב-כ"א טבת ה'תרט"ו (1906) בעיר צ'רנוביץ. כאשר נולד, אביו הלך לבשר את דבר הבשורה לאביו, הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זיע"א. באותו מעמד היה אירוע של הכנסת ספר תורה. הרבי מקרעטשניף כשראה את בנו, עוד לפני ששמע את הבשורה, אמר: "מזל טוב! נולד לך ספר תורה חי". רבינו העיד על עצמו כי בצעירותו היה לו ראש חלש מאוד ללא כישרונות. הוא התעקש ולמד בהתמדה עצומה יום ולילה בצימאון בלתי פוסק לדברי התורה הקדושה.

לאחר נישואיו הוא קבע את מקום מגוריו בזוטשקא (עיירה קטנה בפרברי צ'רנוביץ), עוד בחיי אביו שימש שם כרב העיר, על שמה נקרא האדמו"ר מזוטשקא. לאחר שנים ספורות עבר לכהן בעיר וואשקוביץ שם כיהן באדמו"רות עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. בניסי ניסים שרד את השואה. לאחר השואה היגר לארה"ב. בהתחלה ישב באיסט ניו-יורק ובקראון הייטס, ולאחר מכן בבורו-פארק. נודע במאבקו לסגירת חנויות בשבת ועל שמירת השבת. בשנת ה'תשל"ג (1973) נפטר אביו ורבינו התחיל למלא את מקומו בבית-מדרשו בשכונת 'יד אליהו' בתל אביב. בשנת ה'תשמ"א (1981) עבר לגור בבני ברק, שם ייסד בית מדרש.

יסד גם את מפעל שונה הלכות, שבמסגרתו מאות אברכים ובחורים נבחרים מדי חודש על שולחן ערוך ומשנה ברורה הלכות שבת. שקדנותו היתה מופלאה וכל תושבי השכונה ידעו כי ניתן למצוא את רבינו בכל שעות היום והלילה עוסק בתורה הקדושה. בלילות בקושי ישן שלוש שעות רצופות. פעל רבות למען הזולת ועשה שלום בית. העיד על עצמו כי מעולם לא קינא באף אדם. נפטר ב-י"ד תמוז ה'תש"ס (2000). חי כ-94 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים באוהל אדמו"רי נדבורנא. בנו ר' נתן דוד מילא את מקומו כאדמו"ר.

אביו: האדמו"ר ר' איתמר (האדמו"ר הראשון של חסידות זוטשקא). **אימו:** מרת מלכה רובין (בת ר' אשר ישעיה רובין מקולבוסוף). **אשתו:** מרת חנה (בת רבי נתן דוד הכהן הולנדר, רבה של אמסאנא שבגליציה). **בניו:** האדמו"ר ר' נתן דוד, האדמו"ר ר' מאיר (רב קהילת שומרי שבת בקראקס), האדמו"ר ר' ישראל מסטניסלב במונסי. **חתניו:** האדמו"ר ר' אשר ישעיה מנדבורנא חדרה, האדמו"ר ר' יוסף לייפר מנדבורנא ווערדיין. **מספריו:** **ינחל יצחק** - על התורה • **הצניעות והישועה** • **המנורה הטהורה**.

הרבנית ע"ה סיפרה שפעם חזרה מהמרפאה בעיירה זוטשקא. שם נודע לה על צערה של אישה גלמודה שאחי בעלה ממאן בתוקף לתת לה 'חליצה'. האישה היה מפטיר לעומתה מתוך שנאה עזה: "כשאני אהיה בקבר, רק אז תינשאי. עד אז תשכחי מזה". רבנים ואדמו"רים מפורסמים כבר ניסו לדבר על ליבו בטובות וגם באיומים, אבל הוא היקשה את ליבו וסירב לחלוץ.

רבינו כששמע זאת, היה נסער כולו מצערה של בת ישראל. הוא מיד קם ממקומו, לבש את מעילו העליון ולקח את בנו האדמו"ר מקראקס ומיהר לביתו של אותו אדם. כאשר הלה פתח את דלת ביתו וראה לפניו רב נשוא פנים, הוא הבין מיד את מטרת בואו ומיהר לטרוק את הדלת בפניו. רבינו הקדים אותו ותחב את רגלו בין המפתן לבין הדלת והתחנן לפניו: "הלא מדיבורים לא תפסיד מאומה, מדוע תסרב לשוחח עימי?". הלה נכנע לבסוף והכניס את רבינו לתוך ביתו. הצדיק ישב ושכנע, **דיבר ודיבר במשך תשע שעות רצופות!** משבע בערב עד השעה ארבע לפנות בוקר! הרבנית לא ידעה את נפשה מרוב דאגה ופחד, ושלחה לברר מה קרה. דברי רבינו לא היו לריק, הלה השתכנע לבסוף והסכים לתת לה חליצה למחרת. כך רבינו הקריב את עצמו עבור בת ישראל שלא הכיר כלל.

רבינו היה קם בכל יום לכל המאוחר בשעה חמש לפנות בוקר. לא משנה בכלל מתי הלך לישון בלילה הקודם. בד"כ היה שוקד על לימודו ולא הלך לישון לפני השעה אחת או שתיים בלילה. בקושי היה ישן בלילה שלוש שעות. מיד כשהיה מתעורר משנתו, כבר לא המשיך לישון כלל והיה קם מיד. כשלפעמים היה מתעורר בשעה ארבע או אפילו בשעה שלוש לפנות בוקר, היה מתגבר כארי ממיטתו ונוטל ידיו, ומיד חוזר לסדרי לימודו שהפסיק כמה שעות קודם. כשהיה הולך לישון, לא היה סוגר את הגמרא אלא היה משאיר אותה פתוחה ומניח עליה מגבת כדי שמייד כשיקום ממיטתו, יוכל לחזור ללימודיו, היכן שפסק ללא השתהות יתרה.

כל דקה היתה מנוצלת על ידו ללימוד התורה הקדושה. המשב"ק הרה"ח ר' פסח גודשטיין סיפר: "פעם אחת נכנסתי לחדרו וראיתי שהקפה שהגשתי לו לפני כן התחיל להתקרר. אמרתי לו שכדאי שישתה את הקפה לפני שיתקרר לגמרי. רבינו ענה לי: "**כששותים את הקפה כשהוא חם, זה לוקח זמן מהלימוד, אך כשזה קר, הרי ששותים זאת במהירות וזה לא לוקח זמן מלימוד התורה הקדושה!**"

המשב"ק הרה"ח ר' שלמה לידר, מנאמני ביתו של רבינו זיע"א סיפר: כשהיה רבינו קרוב לגיל תשעים ערכו לו בדיקות בבית הרפואה לניאדו. הרופא התרגש מאוד מבדיקת הא.ק.ג. שמראה על פעילות הלב. הוא ניגש לרבינו ואמר לו: "כבוד הרב, הלב שלכם עובד כמו לב של תינוק. אני אף פעם לא ראיתי לב כל כך בריא כשלכם". רבינו ענה לו בפשטות: "אני יודע". הרופא הסתכל עליו בתמיהה, ורבינו המשיך לומר לו: "**מעולם לא קינאתי באף אדם, ולא היה לי מכר כאב לב. אם כן, הלב לא צריך לקבל הפרעות בתפקוד.**"

בשנה האחרונה לחייו רבינו היה צריך לעבור בדיקה קשה במיוחד והרופאים ביקשו להרדימו. רבינו סירב ואמר: "עדיף לי לסבול את הכאבים, מאשר להסיח את דעתי מה' יתברך, בעת שאהיה מורדם", בקיימו כך כהרגלו בקודש "שויתי ה' לנגדי תמיד". פעם אחת כשהובא לבית הרפואה, והיו לו יסורים גדולים, הרופאים התפלאו על שתיקתו. הם ראו כי היה ממלמל לעצמו באידיש. כשהקשיבו לנאמר ראו כי רבינו אומר "ירבונו של עולם אני מקבל הכל באהבה". (מעובד מתוך שחרית-העיתון הדיגיטאלי היומי של הציבור החרדי).

קרדיט תמונה: תנא קמא, רישיון CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

הגאון הרב יעקב יצחק הלוי רודרמן זצ"ל - נולד בשושן פורים, ט"ו אדר ב' ה'תר"ס (1900) בדולחינוב שברוסיה. רבינו נולד שמיני לאחר שנולדו שבע בנות לפניו. עוד בצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. שקדנותו היתה מפלאה. עד מהרה נודע כעילוי מדולחינוב. בהמשך עבר ללמוד במינסק. את שנות מלחמת העולם הראשונה עשה בקרב חבריו לישיבה. הוא נחטף למטרות כופר בידי קבוצת קוזאקים ושחרר בידי קהל שהתאסף במקום האירוע. בשנת ה'תרע"ז (1917) רוחות המלחמה התחילו להתקרב למינסק. הישיבה התפצלה ורבינו יצא לקרמנצ'וג בקבוצה שבראשה עמדו הצדיקים ה'סבא מסלובודקה' והרב משה מרדכי אפשטיין. בשנת ה'תרפ"ד (1924) לאחר נישואיו למד בכלל קובנה. בתקופה זו רבינו התקרב רבות לרב של קובנה הגאון ר' אברהם דובר כהנא שפירא ולמד איתו במשך ארבע שנים. בשנת ה'תרפ"ו (1926) הוסמך לרבנות. בהסכמה לספר 'עבודת לוי', דודו ורבו, הרב אפשטיין כתב עליו: **"הנני להודיע בשער בת רבים כי גדול הוא מגדולי וגאוני הזמן וחיידושויה המה נאמרים בגאונות"**.

בשנת ה'תר"צ (1930) היגר לארצות הברית, שם הרביץ תורה שנים רבות. בהתחלה הצטרף לצוות מגידי השיעורים בישיבתו של חותנו, הגאון רבי שפטל קרמר בקליבלנד. בשנת ה'תרצ"ג (1933) התמנה כרב קהילת 'תפארת ישראל' ושימש כראש ישיבת 'נר ישראל' בבולטימור. הישיבה הפכה תחת הנהגתו לאחת החשובות בארצות הברית. בשנת ה'תשכ"א (1961) הקים סניף של הישיבה בטורונטו שבקנדה (בראשה עמד חתנו, הגאון רבי יעקב וינברג). רבינו נטל חלק בייסוד 'תורה ומסורה' ארגון גג של כל מוסדות החינוך האורתודוקסיים בארה"ב ובקנדה. שימש כיו"ר מועצת הרבנים של הארגון. בנוסף היה חבר ב'מועצת גדולי התורה' של 'אגודת ישראל' באמריקה. נפטר ב-י"ד תמוז ה'תשמ"ז (1987) בבולטימור שבארה"ב. חי כ-87 שנים.

אביו: הרה"ג ר' יהודה לייב (רבה של דולהינוב שברוסיה הלבנה). **אשתו:** מרת פייגא (בת הגאון ר' שפטל קרמר ומרת דבורה. נישא בשנת ה'תרפ"ד - 1924). **מרבתינו:** הגאונים ר' נתן צבי פינקל ('הסבא מסלובודקה'), ר' משה מרדכי אפשטיין, ר' חיים סולובייצ'יק, ר' אברהם

דובר כהנא שפירא (רבה של קובנה). **חברותא:** הגאון ר' יחזקאל סרנא. **מתלמידיו:** הגאונים ר' אבא יעקב לייב (ר"מ בישיבת 'נר ישראל'), ר' משה יעקב בוראק (רב בקהילות שונות בארה"ב וקנדה ואב"ד בטורונטו), ר' נחום אליעזר רבינוביץ (מראשי הסתדרות הרבנים באמריקה, ראש בית המדרש לרבנים באנגליה וראש ישיבת ההסדר במעלה אדומים), ר' משה שרר (יו"ר הוועד הפועל העולמי של אגודת ישראל ונשיא אגודת ישראל באמריקה), ר' נח וינברג (מייסד וראש תנועת 'אש התורה'), ר' נפתלי קפלן (משיח בישיבת 'בית מתתיהו' וישיבת 'אור שמח' ומייסד ישיבת 'נתיב הדעת'), ר' אהרן פלדמן (ראש ישיבת 'נר ישראל' בבולטימור וחבר מועצת גדולי התורה בארצות הברית). **מחתינו:** הגאון ר' יעקב וינברג (ראש ישיבת 'נר ישראל'). **מספריו:** **עבודת לוי** - על ענייני סדר קדשים **שיחות לוי** - על פרשת השבוע **משאת לוי** - על 'מנחת חינוך'.

תלמיד ישיבת 'נר ישראל' בבולטימור עמד מופתע, הוא ניצב לפני יהודי זקן שעלה מליטא. הלה חקר אותו אודות ראש הישיבה שלו. כשהשיב: "הגאון הרב יעקב יצחק הלוי רודרמן", הזקן הגיב בתגובה מפתיעה. "רודרמן שנולד בדולהינוב? מעניין, מעניין מאוד... זה היה ידוע בעיירה, ילד בן עשר הסתובב ברחוב הראשי ומדבר לעצמו. כך בכל יום ובמשך שעות ארוכות, מבוקר עד ערב. אתה טוען שהילד הזה נעשה ראש ישיבה?!" לאחר מספר ימים הבחור שב לבולטימור וסיפר לראש הישיבה על הפגישה. רבינו חייך והסביר: "אכן כך היה, הייתי צועד הלך ושוב ברחובה של עיר ומשנן בעל פה דפי גמרא. בכיסי מעילי היה כרך של תלמוד בבלי בפורמט קטן. מדי פעם כשחששתי שמא לא דייקתי בצורה מושלמת בשינון הנאמר הייתי מעיין בגמרא וממשיך לשנן".

בהזדמנות אחרת סיפר לתלמידיו כי כשהיה בחור ישיבת סלובודקה גלתה למינסק נהג לצאת לרחובה המרכזי של העיר וכך שינן במשך תקופה קצרה את כל סדר נזיקין בעל פה.

רבינו מעולם לא הפסיק 'טילויו'. אחד מתלמידיו סיפר על מקרה שאירע כשהיה בעיירות דולהינוב ומינסק. בשבת בבוקר לאחר הסעודה יצא רבינו ל'טיליו'. ראשו היה שקוע בסוגיה בה עסק. רבינו החל לצעוד במרחבי הש"ס בניסיון למצוא פיתרון לקושיה חמורה שהעסיקה את מוחו. הוא התחיל ללכת, עבר רחוב ועוד רחוב, שכונה ועוד שכונה. הוא לא שם לב כי גמא מרחקים, קילומטרים רבים עד שהגיע לקצה השני של העיר, לשכונה מרוחקת ביותר. בשעות אחר הצהריים יהודי מקומי מבעלי הבתים הנכבדים באיזור שהיה קשור אליו ולישיבתו פגש בו. האיש היה בטוח שראש הישיבה התארח אצל משפחה בשכונה זו. הוא לא העלה בדעתו שיהודי בגיל כה מבוגר יערוך צעדה שכזו. "ראש הישיבה מגיע לשכונה ולא בא להתארח אצלי?", נעלב, "ואפילו לא מודיע, לא מספר לאיש, ורק בשבת לעת מנחה פוגשים בו?". הרב התנצל: "לא שבתתי בשכונה. פשוט יצאתי לטויל מביתי". דבר לא עזר, האיש מיאן להאמין. חודשים רבים היה צריך לפייס ולשכנע אותו שאכן כך היה.

פעם אחת הרבנית ביקשה ממנו שישגיח על בתם התינוקת עד שתשוב הביתה מעיסוקיה. ראש הישיבה התיישב ליד עריסת התינוקת כשהוא שקוע בספרים שלפניו וידו האחת מנענעת את העריסה ללא הרף. לאחר כשעה הרבנית שבה. היא שוחחה עימו בקצרה והודיעה לו כי היא לוקחת איתה את התינוקת לחדר. ראש הישיבה נענע בראשו והמשיך בתלמודו. לעת ערב קם מן הגמרא וידו עדיין מנענעת את העריסה. הוא ניגש להביט בעריסה ופרץ בזעקה: **"אבוי, גנבו לנו את בתנו הקטנה"**. (מעובד מתוך 'יתד נאמן' פרשת ואתחנן ה'תשמ"ז)

הגאון הרב אריה לייב גינצבורג זצ"ל הידוע בכינוי בעל "שאגת אריה" - נולד בשנת ה'תנ"ה (1695), בפניסק. עוד בצעירותו נודע כעילוי. מגדולי חכמי פולין ואשכנז בדורו. סמל הגאונות והחריפות. הגאון מוילנה אמר עליו, שכל התלמוד והמפרשים היו שגורים בפניו, עד שיכול לסדר במחשבתו תמצית כל התלמוד בשעה קלה. עסק בתורה יום ולילה בקדושה, לא ישן במיטה ולא אכל מזון מן החי מלבד בשבתות ובחגים. רוב ימיו היה עני ואמר על עצמו בהלצה כי הוא "אד"ם ר"ע" (ר"ת של השמות הניתנים לעני: אביון, דך, מך, רש, עני).

בשנת ה'תצ"ב (1732) ייסד ישיבה במינסק. תוך זמן קצר משכה תלמידים רבים מרוסיה הלבנה ומליטא. שיעוריו היו עמוקים וחריפים על דרך הפילפול, כדי לפתח ולחדד את שכלם של תלמידיו. לימודיו שלבו חריפות ובקיאות המביאות ליד אמיתה של תורה. בשנת ה'תק"ב (1742) נאלץ לעזוב את מינסק, אולם המשיך לסייע לאביו שכהן כרב על 40 קהילות יהודיות קטנות. בשנת ה'תק"י (1750) נבחר לכהן כרבה של העיר וולוז'ין. חייו של ר' לייב היו בדוחק ונקלע לא אחת לעימותים עם פרנסי העיר. תקיפותו נגדם אילצה אותו לפרוש מכהונתו, ובגיל 69 נדד מעיר לעיר, עד שהגיע לאשכנז, שם קיבל בשנת ה'תקכ"ה (1765) לכהן כרב בעיר מיץ והיה בה לראש ישיבה. העיד על עצמו כי סיים יותר מאלף

פעמים את כל הש"ס! לפני פטירתו אף העיד כי: "אין לי צורך בוידוי. שכן לא רק שלא היה לי זמן לחטוא, אלא אפילו להרהר בחטא לא היה לי זמן!". נפטר ב-ט"ו תמוז בשנת ה'תקמ"ה (1785) במיץ שבצרפת. חי כ-90 שנים.

סבא (מצד האב): ר' לייב (אשר כונה 'בעל התוספות' בשל היותו חריף ולמדן). **אביו:** ר' אשר (רב העיר פינסק). **מתלמידיו:** ר' חיים איצ'קוביץ מוולוז'ין, ר' אהרון ורמיש (אב"ד מיץ ומח"ס 'מאורי אור'), ר' רפאל זיסקינד (אחייו וכן כיהן כרב בקהילות אה" - אלטונה, המבורג וואנדסבק). **בנו:** ר' אשר (נולד לעת זקנותו וכיהן כאב"ד קרלסרוה). **מספריו:** 'שאגת אריה' - שו"ת המכיל 108 תשובות בדיני 'אורח חיים' **גיבורות אריה** - על מסכת יומא **טורי אבן** - על מסכת ראש השנה, חגיגה ומגילה.

מסופר מפי הגה"צ רבי נתן גשטטר שליט"א, שפעם אחת בימי גלות של אחד מצדיקי הדור הגיע לפנקפורט, והתאכסן אצל הגה"ק המפורסם ר' פינחס הלוי הורוויץ זצ"ל, בעל ה"הפלאה". הצדיק לא הכיר את האורח הגדול, והציע לו את מיטתו בכבוד ואמר לו, שיכול ללכת לישון. ברם האורח ביקש מה'הפלאה' שלוש מסכתות לשינה: **יבמות, כתובות וקידושין**. וה'הפלאה' התפלא מאוד: 'מדוע צריך האורח הזה שלוש מסכתות לשינה?'. אבל לא שאל אותו מאומה, מפני דרכי כבוד ונתן לו את מה שביקש.

כעבור שעה ניגש הרב סמוך לדלת לראות, מה מעשהו של אורחו, וראה ר' פינחס שהאורח לומד דפים אחד אחרי השני, ועד אור הבוקר הצליח לגמור להעביר את הדפים שבכל שלוש המסכתות הקשות הללו. התפלא הרב מאוד: '**איך ייתכן שסיים האורח בלילה אחת שלוש מסכתות כאלו?**'. ר' פינחס הלוי עצמו כתב ספרים גדולים: 'הפלאה' על מסכת כתובות וספר 'המקנה' על מסכת קידושין וידע את המסכתות הללו על בורין.

ביקש הצדיק לדעת, האם האורח באמת למד אותן ושאל אותו כמה שאלות מכל מסכתא, והנה **האורח השיב עליהם לא רק תשובות על השאלות, אלא הוסיף עליהם חידושים ופירושים גג על גג**, וראה ר' פינחס שעומד לפניו גאון אדיר הבקיא בכל מכמני התורה כמונח בקופסא, ורק כעבור זמן נודע לו, שהאורח היה בעל ה'**שאגת אריה**', הצדיק ר' אריה לייב גינצבורג זצ"ל.

כאשר מספר אנשים במינסק הצרו לו ל'שאגת אריה', בתקופה שכהן בה כראש-ישיבה, עד שנאלץ לבסוף לנטוש את העיר, הייתה במינסק אשה צדקנית ושמה בלומקה לבית ווילענקין, והיא זו, שהייתה תומכת בו ומסייעת לו בממון ובמזון. אשה צדקנית זו בנתה עבורו בית-מדרש מיוחד, אשר נקרא מאז ועד מלחמת העולם השנייה "בלומקע'ס קלויז" (בית מדרש בלומקע). לימים נוסדה בתמיכתה ישיבה בבית מדרש זה, וזאת - על ידי ר' חיים מוולוז'ין ותלמידיו, וכראשי ישיבה כיהנו בה גדולי החכמים בדורותיהם.

מסופר, שה'שאגת אריה' האציל לאשה הנדבנית את ברכתו, שתזכה לבנות בית כנסת אחד במינסק ומשנהו בארץ הקודש. שנים רבות אחר כך, והיא מתקרבת כבר לגיל גבורות, השתוקקה בלומקע'ה לקיים את ברכת הצדיק ולעלות לארץ-ישראל. הלכה ושאלה בעצתו של רבי חיים מוולוז'ין, האם לעלות אם לאו.

וכך השיב לה רבי חיים: "אחר שיש באמתחתך ברכה מהרבי, אם כן מדוע תמהרי לנסוע, ומי יודע כמה תארכי ימים אחר כך. הלאו בין כך ובין כך, מובטח לך שתבני בית מדרש בארץ-ישראל. מוטב אפוא, שתמתיני ותראי כיצד ייפול דבר". נענתה האשה לעצת רבנו ונשארה לדור במינסק. רק כעבור שנים, בהגיעה כבר לגיל מופלג ביותר, נסעה סוף-סוף לארץ הקודש, הקימה בית-כנסת כברכת ה'שאגת אריה', ותיכף שנסתיימה בנייתה, נפטרה הצדקנית ושבה חיים לכל חי..."

תלמיד חכם אחד, היה מצטט בקביעות בשיעורו היומי את דברי בעל ה'שאגת אריה'. יום אחד נפלה עליו תרדמה לפני השיעור. והנה בחלומו בא אליו ה'שאגת אריה' ואומר לו: "היום אל תסרידיני". התעורר אותו תלמיד חכם משנתו, ומיד ניגש למברקה הקרובה ושלח מברק לעיר, שבה שימש בנו של ה'שאגת אריה' כרב. במברק נכתב: "מה שלום הרב שלכם?".

שלחו לו בני אותה העיר מברק בחזרה - "הרב שלנו, בנו של ה'שאגת אריה', נפטר היום". בסיפור זה אנו רואים באופן מוחשי, כי הגדול בתורה נמצא כפשוטו עם הלומדים את תורתו, שהרי גם אם ה'שאגת אריה' צריך ללכת להקביל את פני בנו שנפטר בשמיים, אין זה מטריד אותו שלומדים את תורתו.

הרב אף פעם 'לא נשא פני איש' ותמיד אמר לפרנסים בפנים בדיוק מה הוא חושב עליהם. כתוצאה מכך היה עני מרוד ובודד כי הוא החזיק מעמד ברבנות של כל עיר לכל היותר ימים בודדים ותמיד זרקו אותו. פעם לאחר הבחירות אמר לפרנסי העיר שעכשיו הוא יודע מה ההבדל בין בית חרושת לנייר לבין קלפי של בחירות: **בבית חרושת לנייר מכניסים סמרטוטים ויוצא נייר, לעומת קלפי שמכניסים נייר ויוצא סמרטוטים**. בהזדמנות אחרת הגיע לקהילה ביקש את פנקס הקהילה. **שם כתב את עשרת הדברות**. שאלו אותו: "מה זה?", אמר להם: **"את מה שכתוב בתורה אינכם מקיימים אז לפחות במנהגי הפנקס שאתם מקיימים אכתוב את עשרת הדברות אולי יש תקווה"**.

הרב הוציא עוד בחייו את ספרו "שאגת אריה". יום אחד הזדמן לביתו של אפרים זלמן מרגליות. והנה ראה את ספרו בתוך הספרייה של ר' אפרים שהיה כורך כל ספר בכריכת פאר ומשאיר שוליים כדי שיהיה לו מקום לכתוב את הערותיו. לא יכול היה להתאפק ואמר: **"לייב, אני רואה שמצבך בארון הספרים הרבה יותר טוב ממצבך במציאות"**, אז הבית אפרים קלט מי זה.

רבינו נהג להחמיר מאד באיסור חדש ולא היה אוכל בשום מקום. **כאשר היה מתארח היה דרכו לשאת עמו גם את כליו**. לימים הזדמן הרב בבית "הנודע ביהודה" וכמובן הביא עמו את כליו ואת קמחו, וביקש מהרבנית שתבשל לו אוכל בכליו. הרבנית נפגעה ואמרה לבעלה: **"וכי כליו טרפים?"**, ענה לה: **"לא חשוב, כיוון שרב גדול הוא תכבדי את רצונו"**. בזמן ששהה בבית הרב ה'נודע ביהודה', הגיע מכתב מהעיר מיץ לרב ה'נודע ביהודה' וביקשו ממנו שיבוא להיות רב עליהם. הרב לא רצה וביקש מה'שאגת אריה' שילך. שלח הרב מכתב: **"אני לצערי לא יכול אבל שולח אני לכם תלמיד חכם לא פחות ממני והוא יגיע בעוד ד' חודשים"**. כאשר הגיע הזמן המיוחל ערכו טקס קבלת פנים לרב שאגת אריה אולם הרב רק הגיע, **האנשים החלו לעקם את אפם, משום שהרב היה אז בגיל שבעים. אמרו אחד לשני: "מה שלח לנו הנודע ביהודה, רב שרגלו האחת בקבר?"** הרב "שאגת אריה" שמע זאת.

כאשר הגיע תורו לשאת את דבריו הקשה קושיה זו: **"היתכן שפרעה שואל את יעקב כמה ימי שני חייר, האם זה דרך ארץ? כיוון שכאשר יעקב הגיע היה צריך להיות עדיין עוד חמש שנים רעב, אבל זכותו של יעקב גרמה שפסק הרעב, ולכן כאשר ראה פרעה את יעקב זקן כל-כך חשש שהוא ימות עוד מעט, ולכן פחד ושאל כמה ימי שני חייר? ואז השיבו יעקב אל תדאג מה שאתה רואה אותי כל-כך זקן אין זה כן אלא מעט ורעים היו ימי שני חייר"**. אמר הרב: **"אני יודע את ליבכם שאינכם חפצים ברב כזה זקן מבטיח אני לכם שאני אחיה ואהיה עמכם עוד עשרים שנה"**. ובאמת כך היה הרב חי עד גיל תשעים.

פעם הזמין הרב את כל הקהל לסעודה גדולה שערך לכבוד סיום הש"ס. אמרו לו: **"מה יום מיומים? הרי אין זו הפעם הראשונה שהרב מסיים את הש"ס"** אמר להם: **"הפעם - זהו סיום מיוחד. בחסדי ה', זאת לי הפעם האלף שאני מסיים את הש"ס!"**

יום אחד לפני שנסתיימו עשרים השנים והוא היה זקן מאוד נפל עליו ארון ספרים, כשהוציאו אותו מתחת הארון אמר: **"יש לי עוד יום אחד לחיות, הבטחתי עשרים שנה אז יהיה עשרים שנה!"**. הוא סיפר "כל הספרים שנפלו התנפלו עלי", שהרי הוא השיג עליהם בלשון חריפה, **"כולם באו בטענות איך העזת להשיג עלינו? אמרתי להם הרי זה פסוק מפורש: "אריה שאג מי לא ירא!", לא היה להם מה לענות חוץ מהחייט (בעל הלבוש), הוא אמר לי: מ"י ר"ת "מרדכי יפה" לא ירא- והוא לא מחל לי"**

ומוך לפטירתו, עוד ביקש שיביאו לו גמרות, והיה מדפדף ולומד במהירות דף אחר דף. ברגעיו האחרונים, ניגש אליו אחד מאנשי החברה קדישא וביקש לומר עימו וידוי שלפני הפטירה (כמנהג הימים ההם, שהחברא קדישא היו מגיעי לבית הנפטר לפני הפטירה, כדי לומר עם החולה וידוי ולהכינו לפטירה). אמר רבינו: **"אין לי צורך בוידוי. שכן לא רק שלא היה לי זמן לחטוא, אלא אפילו להרהר בחטא לא היה לי זמן!"**

רבי חיים בן עטר זצ"ל המכונה "אור החיים" הקדוש: נולד בסאלי בשנת ה'תנ"ב (1696). נקרא על שם סבו שהיה צדיק, עשיר, ושקידתו בתורה הייתה רבה עד שגם בלילי תמוז עסק בה רוב הלילה, החזיק בידו ת"ח רבים והאריך ימים יותר ממאה שנים, נפטר בשנת ה'תפ"א (1721). נכדו, 'אור החיים' היה תלמידו, והתנהג כמותו בענוה, בשקידה בתורה, בחסידות ובסיגופים. הצטייר כפרשן מקרא, מקובל ופוסק הלכה. הבעש"ט אמר עליו כי הוא "ניצוץ של משיח".

בחודש אב ה'תק"א (1741) עלה עם שלושים מתלמידיו ובני ביתם לא"י דרך אלכסנדריה, והם התיישבו בעכו. משם ערך "זיירות" - עליות לקברי קדושים בגליל והגיע גם לטבריה. ר' חיים בן עטר ותלמידיו עברו מעכו לפקיעין, ובסוף שנת ה'תק"ב (1742) עברו לירושלים שם הקים שתי ישיבות, אחת לתורת הנגלה ואחת לנסתר. נפטר בירושלים במוצ"ש ט"ו תמוז ה'תק"ג (1743). חי כ-47 שנים. ציונו בהר-הזיתים. הצדיק לא הניח זרע אחריו.

סבא: ר' חיים (מצד אביו). **אביו:** ר' משה. **נשותיו:** מרת פצוניה (זיווג ראשון- בת דוד הנגיד משה בן עטר בסאלי), מרת אסתר (זיווג שני). **אחיו:** ר' משה. **מרבותיו:** ר' חיים (סבו), ר' משה (אביו). **מתלמידיו:** ר' חיים יוסף דוד אזולאי (החיד"א), ר' אברהם

שמעאל חי סינגויטי, ר' דוד חסן, ר' שם טוב גבאי, ר' יונה נבון. **מספריו:** **אור החיים** - פירוש על התורה **יחפץ ה' -** חידושים על מסכתות ברכות, שבת, הוריות וחולין **יפרי תואר** - חידושים על ש"ע י"ד **יראשון לציון** - חידושים על הש"ס **ארץ החיים**.

בתקופה שהתגורר רבינו בסאלי שבמרוקו, התגורר בראבט הסמוכה יהודי שהיה עשיר גדול, והתהפך עליו הגלגל עד שהתרושש לגמרי מנכסיו. יצא האיש ונדד בערי מרוקו, על מנת לחפש תעסוקה לפרנס את בני ביתו הרבים שהיו סמוכים על שולחנו. ביטחוננו היה חזק בבורא עולם, שיזמן לו כדי מחייתו. השקיע האיש בעסקים שונים, ומצבו החל להשתפר אט-אט, עד שאסף סכום כסף נכבד שאפשר לו לשוב לעיר מוצאו. בדרוכו חזרה לביתו, עבר בעיר סאלי - עירו של ה"אור החיים" - אשר בה היה לו ידיד ומכר משכבר הימים.

מכיוון שנקלע למקום בערב שבת, ולא הייתה לו שהות להגיע לעיר ראבט לפני שבת, הוזמן הלה על ידי חברו להתארח אצלו בשבת קודש. נענה האיש להזמנה בשמחה, ואף מסר לו את צרור כספו, שהרוויח בתקופת נדודיו לשמירה עד צאת-השבת. במוצאי שבת לאחר ההבדלה, ניגש מיודעינו האורח למארחו, וביקש את הפיקדון שהפקיד בידיו. אך לתדהמתו כפר הלה בכל, "לא הפקדת בידי אף לא פרוטה אחת" - אמר לאורח הנדהם. משעמד האורח על דעתו, והתחנן בפניו להשיב לו את כספו, שעמל עליו זמן רב ביגיעה רבה. הרעים עליו המארח בקולו: "האינך מתיבייש? בבית לנת ועל שולחני אכלת, ולבסוף אתה קם ומעליל עלי עלילות דברים?!"

ראה היהודי, שבטובות לא יעלה בידו להוציא את כספו מידי הרמאי, והחליט לתובעו לדין תורה אצל רבנו חיים בן עטר. ניגשו שניהם לבית הרב, ושטחו את טענותיהם לפני הרב, הלה טוען, שהפקיד את כספו בידו חברו, והלה טוען, לא היו דברים מעולם. שאל ה"אור החיים" הקדוש את האורח: "האם היה עד ביניכם בשעה שהפקדת ממונה בידו?" השפיל האיש את עיניו ואמר: "לא היה עד בינינו, המעשה היה סמוך מאד לכניסת השבת, ולא הספקתי להעיד על כך עדים, רק זאת אני זוכר, שבזמן מסירת הכסף ישבנו שנינו תחת עץ, ואז הוצאתי מכיסי את צרור הכסף ומסרתיו לו".

מיד אורו עיניו של הרב, באומרו לאורח: "גש נא לעץ הזה והזמן אותו להעיד את עדותו". המפקיד, שהכיר ברבנו שהינו קדוש ובעל מופת, יצא מיד לדרוכו לזמן את העץ לבוא להעיד, בלי להרהר אחר הדברים. ואילו המארח נשאר בבית הרב. כעבור כמה רגעים, אמר הרב, כמסיח לפי תומו: "בוודאי הגיע כבר האיש אל העץ" - "מה פתאום, רבי!". השיב המארח כלאחר-יד - "עדיין רחוק העץ, ואינו יכול להגיע אליו כל כך מהר". התבונן הרב באיש הכופר בפיקדון, בתתו בו מבט נוקב, ואמר: "קום והשב לו ליהודי את כספו".

לפליאתו של האיש, כיצד חרץ הרב את גורלו ללא שמיעת ה'עד', ענה הרב: "אם טענתך צודקת, שלא היו דברים מעולם, והלה לא הפקיד מאומה בידך, מהיכן יודע אתה את מקומו של העץ?". ללא אומר ודברים, החזיר האיש בבושת פנים את צרור הכסף לבעליו. מיד לאחר מכן ניגש האורח ל"אור החיים" הקדוש, נישק את ידיו, והודה לו, על כי בחכמתו גילה את האמת, ודן דין צדק.

במהלך שנת ה'תשנ"ח התגלתה מחלת חשוכת מרפא בגופו של נער, בנו של אחד מיקירי ירושלים התורניים. אביו של הנער שמע בעצת חבריו ועלה לבית העלמין בהר הזיתים, שם נעמד להתפלל לרפואת בנו ליד קברו של ר' חיים בן עטר, "אור החיים" הקדוש. משסיים לומר את פרקי התהילים המיוחדים לתפילה על החולה, קיבל על עצמו ללמוד מדי שבת בשבתו בספר 'אור החיים'. לתדהמתם של הרופאים, הבן החל להתאושש, ולא עבר זמן רב עד שהבריא לחלוטין.

זמן קצר לאחר מכן שמע האב, כי הרב של רמת חן, הרב יעקב יוסף אוירבך, איבד את מאור עיניו בעקבות החמרה במחלת הסוכרת. הרופאים טענו בכל תוקף שאין תרופה או טיפול רפואי כלשהו שיכולים להשיב לו את ראייתו. מיהר האיש לביתו של הרב אוירבך והציע לו לפקוד את קברו של ר' חיים בן עטר.

"ביקש הרב חנינה בעד נפשו שיאירו עיניו כמקודם, כדי שיוכל מכאן ולהבא ללמוד כל שבוע בספר 'אור החיים'. הרב התקשה להאמין, כי ישועתו תבוא ממעשה זה. ברם, לאחר הפצרות מרובות, נסע יחד עם האב להר הזיתים, נעמד ליד קברו של הצדיק ושפך לבו כמים. הוא ביקש שיתעוררו עליו רחמים רבים בזכות הצדיק, שיאירו עיניו, כדי שיוכל ללמוד מדי שבת בספר 'אור החיים'".

בשובו לביתו פתח הרב אוירבך את הספר, שהיה בספרייתו. לתדהמתו הבחין, כי הוא יכול לראות מעט מעט, כמתוך ערפל. למחרת ניסה שוב ואז כבר ראה טוב יותר, ובתוך ימים ספורים נפקחו עיניו לגמרי. הרופאים הודו, כי מדובר בנס רפואי של ממש. כמה צדקו חכמי ונציה שכתבו בהסכמתם לספר: "הטועם מיערות דבשו- יאירו עיניו, כי כשמו כן הוא: אור החיים".

רבינו הקפיד ביותר על הכנסת אורחים והנה בערב פסח אחד לא הזדמן אורח בעיירה הרב שלח איפא שליח שימצא בשווקים אורח. לאחר חיפושם נרחבים גילה השליח אדם העומד בפנינת בית הקברות כאשר הוא ממרר בבכי תמרורים. לשאלת השליח ענה האיש שמבקש הוא את נפשו למות השליח מיהר לרב וסיפר לו על פגישתו, הרב בכבודו ובעצמו מיהר לעבר בית הקברות. ואז סיפר האיש לרב את סיפורו: "לאחר 10 שנים של עבודה בהן עזבתי את משפחתי ועבדתי עבודה קשה ומפרכת, בקשתי לשוב כספי אשר חסכתי ולהנות את משפחתי לאחר שנים ארוכות של פרידה. והנה כאשר ביקשתי לעלות לאניה שתיקח אותי לביתי **צנח ארנקי וכל עמלי שקע במעמקים** ואם לא די בכך, הרי שקרוביה של יתומה עניה בת עירי ביקשו ממני להעביר לה ממון כדי שתוכל להינשא וגם הוא ירד לתהומות הים". הרב שריחם על צערן של הבחור לפניו הבטיח לו **שתוך כמה שניות יעלה על פני המים כל האבידות ששקעו במקום במשך שנים והוא יושיט יד ויקח את אבידתו בלבד**, לעיני האיש הנדהם נתגלה המחזה שלא יאמן, ממש כדברי הרב. לאחר שקיבל האיש את ארנקו האבוד ביקשו הרב בקשה אחת- שיתארח אצלו בליל הסדר.

אחד מיני הסיפורים הרבים המתארים את רוח הקודש של האור החיים הקדוש הוא כאשר שהה בביתו של הרב אבולעפיה. שם התקבל בכבוד מלכים והוכנה עבורו סעודה מפוארת אליה הוזמנו כל גדולי העיר וחכמיה. בתוך הסעודה המרגשת הוגשה צלחת מרק בעלת ריח נעים. להפתעת המסובים לא הסכים הרב לטעום מהמרק **בטענה שרוח טומאה מרחפת מעל המאכל**. רק למחרת היום התגלה הסוד, משרתת זקנה היית בבית, שגחנה מידי פעם לשתות לשוכרה ולאחר מכן להרדם לשעות מספר. בני הבית שהיו רגילים למנהג זה של המשרתת חשבו ששוב השתכרה ונרדמה, אולם **כאשר באו להעירה גילו להפתעתם שהמשרתת פשוט נפטרה**. אור החיים הקדוש שהרגיש ברוח הקודש בטומאת המת המרחפת על פני התבשיל סירב לטעום ממנו.

מעשה נורא שקרה בימי רבנו אור החיים הקדוש. רבנו היה עוסק בשזירת בגדים, באותם ימים עמד הסולטאן, מושל סאלי להשיא את ביתו, שמע על רבנו שעבודתו מלאכת מחשבת והחליט לבקש מרבנו שיעשה את בגדי החתונה במשך שבוע. **כלל היה אצל רבנו שהיה עובד ביום עד אשר יהיה לו למחיתו ואז סוגר חנותו ושוקד על התורה הקדושה**. שליחי המלך הגיעו לאחר שבוע והופתעו שרבנו לא הספיק להשלים את השזירה של הבגדים וסיפרו זאת לסולטאן. שמע כך הסולטאן והחליט לנקום ברבנו **וציווה לשלוח אותו לתוך גוב האריות** שבחצרו של הסולטאן. השליחים כבלו את רבנו והובילוהו לתוך גוב האריות.

הרב צעד בצעדים בטוחים אל גוב האריות. פקידי הסולטאן הופתעו למראה האריות המורעבים כאשר הבחינו שהאריות מקבלים את רבנו בקומה זקופה כאילו חיכו לו ומקשקשים בזנבותיהם כמראה של שמחה וצהלה לראות את רבנו. אור החיים הקדוש הוציא מספרו ספר תהילים והחל לקרוא ואילו האריות הקיפוהו ושמעו את קולו של רבינו. הסולטאן שהגיע במהרה לחזות במחזה פלאי זה הבין שרבנו איש קדוש, **ביקש מחילה מכבוד הרב והורה לשחררו מיד ואף העניק לו מתנות, וביקש את סליחתו**.

סיפור מופלא עד מאוד התרחש בזמן מלחמת תש"ח. באותה מלחמה שפרצה בכל גבולות ארץ ישראל נכבשה העיר העתיקה של ירושלים. במשך תשע עשרה שנים הייתה ירושלים העתיקה בידי האוייב עד אשר ריחם ה' והעיר שוחררה בכ"ח אייר ה'תשכ"ז במלחמה שנודעה בשם 'מלחמת ששת הימים' מימדי ההרס שחוללו הירדנים ברובע היהודי של ירושלים העתיקה התגלו רק לאחר מלחמת ששת הימים. הם הרסו בתי מדרשות ונתצו ושברו מכל הבא ליד. כל בתי הכנסת שברובע היהודי נהרסו ואף את ספרי התורה שרפו בידיהם הטמאות. **הירדנים לא הסתפקו בזאת ופנו אף להציק לשוכני עפר**: הם פנו להר הזיתים ושם בבית העלמין המקודש הרסו מצבות. במקום המצבות ההרוסות החלו לסלול כביש. לשם כך הובא טרקטור אשר החל לחרוש וליישר את הקרקע. מצבה אחר מצבה התמוטטה תחת עוצמתו של הטרקטור עד שהגיע לשטח קברו של רבינו הקדוש. **רק נגע הטרקטור במצבה, מיד התהפך והנהג נפל ומת במקום**.

הירדנים חשבו שכנראה חל קלקול במנוע ויש להביא מכונאי. המכונאי הגיע, תיקן מה שנראה לו ומיד לאחר מכן הגיע נהג אחר כדי לסיים את משימת קודמו: הרס מצבות. **אך נגע קצה הטרקטור במצבה של הרב ומיד התהפך והנהג נהרג**. עכשיו הרגישו הירדנים שקיים קושי מסוים אך עדיין שייכו אותו לטרקטור ולא נכנעו. ברום לב, ביקשו לנתץ את המצבה ויהי מה. לשם כך לקחו פטיש כבד במטרה להרוס את המצבה אולם, **כאשר הרים הערבי את הפטיש נשמט זה מידו ורוצץ את ראשו**. הפעם, הירדנים נבהלו וידעו שיש דברים בגו, הם התרחקו מיד מהמקום ואיש לא העז לגעת יותר בקברו של הרב הקדוש, וכך הוא נשאר על תלו עד היום הזה.

מנהג אבותיו, היה ביתו של ר' חיים בן עטר פתוח לרווחה לפני כל נצרך, ואפילו אינו תלמיד חכם. בעיקר היה רבנו משתדל לארח על שולחנו אורחים עניים בשבתות ובימים טובים. **ויקר המקרה, ופעם אחת בערב פסח, לא הזדמן לסאלי אורח, שכן את חג החרות מעדיפים, אף הקבצנים ביותר, לחוג בחיק המשפחה**. לבו של הצדיק נחמץ בקרבו. כיצד ישלים עם העובדה, שדווקא בליל הסדר, אשר בו מקפידים במיוחד לפתוח את הבית לאורחים, ישב לבדו ליד השולחן?

בבוקרו של ערב החג, שלח רבנו שליח, שיסובב בשווקים וברחובות, כדי לחפש אחר אורח כלשהוא. רובו של יום עבר- ואורח עדיין לא נמצא. שלח ר' חיים שליח נוסף, שמא יצליח הוא במה שלא הצליח חברו. סקר כל שביל וכל פינה, עד שהגיע סמוך לבית-הקברות. **לפתח שמעו אוזניו קול בכי קורע לב**. השליח נבהל וחשב לשוב על עקבותיו, אך התאושש לאחר רגעים אחדים והחל לחפש אחר מקור הבכי.

לתדהמתו הרבה גילה אדם, העומד אי-שם בפנינת בית-הקברות וכל גופו רוטט מבכי. כאשר קרב אליו השליח הגביר האיש בכיו, בתלשו שערות ראשו. ביקש השליח להרגיעו, אך הלה סירב להתנחם וזעק בקול מר: **"הניחני לנפשי, טוב מותי מחיי!"** - "שליח אני מאיש אלוקים, בוא איתי אליו, אולי יושיעך מצרותיך", ניסה השליח להסותו בהוסיפו: **"הלא ערב חג היום, ולא עת בכי!"**. "לך אל רבך ואמור לו, כי אצלי ערב 'תשעה באב' ולא ערב פסח", השיב האיש וגורנו נשנק מדמעות. בראות השליח, כי אינו יכול לאיש, חזר לרבנו וסיפר לו את אשר קרהו. הצדיק לא התמהמה, תכף ומיד קם מכיסאו ופנה יחד עם השליח לעבר בית-הקברות. האיש עמד שם עדין מתמוגג בדמעותיו. ניכר בו, כי עוד רגע קט יתעלף במקום עומדו. אך כאשר הבחין ברבנו וחזה בהדרת פניו- נרגע קמעא. ר' חיים בן עטר התקרב אליו, הביט בו ברחמים ושאל לסיבת בכיו. שאף הזר אוויר ופתח פיו: **"לפני כעשר שנים עזבתי את ביתי ונסעתי לאירופה, לנסות שם את מזלי, שכן בכי רע היה מצבי הכלכלי**. עבדתי שם עבודה קשה ומפרכת, עד אשר הצלחתי לחסוך מעט כסף כדי להחיות את נפשי ונפשות בני משפחתי, וכדי לפתוח עסק זעיר בעיר מולדתי. על אף קשיי הדרך חזרה, קיבלתי הכל בשמחה, ששתי לשוב אל אשתי וילדי לאחר שנים כה רבות של פרדה".

"הגעתי לאחר מסע מתיש סמוך לחוף, ובעוברי מן האוניה אל הספינה הקטנה, שתביאני אל היבשה, נשמט לפתע ארנקי מידי וצנח הישר לתוך המים. כל כספי ירד למצולות. כל עמלי וכל תקוותי נגוזו כהרף עין. ואם לא די בצרותי, נוסף צער עז על צערי, שכן סכום כסף שהופקד אצלי על ידי קרוביה של יתומה ענייה בת עירי, שביקשו ממני להעביר לה את הממון למען תוכל להינשא בכבוד. גם הכסף הזה ירד לטמיון. ואני, אנה אני בא?". זרם של דמעות פרץ מעיניו של האיש ללא הפסק. לבו של רבנו נכמר בקרבו לשמע סיפורו של היהודי הזר. "חדל מבכי, וקווה אל ה'". תמך הצדיק את כתפו של האיש. "בוא איתי לשפת הים ואנסה לעזור לך", המשיך. הלה הביט משתומם בפני הצדיק וזיק של תקווה ניצת בעיניו.

בהגיעם סמוך לחוף, בקרבת בית-הקברות, פנה רבנו לזר: "עמוד כאן והתבונן היטב, בעוד שניות אחדות תעלינה ותצופנה על פני המים כל התיבות והאבדות, ששקעו כאן במשך שנים. אך אתה אינך ראשי לגעת בשום חפץ שאינו שלך. רק בהבחינך בארנקך- גחון ומשהו מן המים!". האיש עמד משתומם ולא פצה את פיו, בעוד נשמע קולו של הצדיק הקורא לשר הים להעלות על פני המים את כל הטמון בקרקעית הים. כהרף עין נתגלה במקום מחזה נורא: ממעמקי הים צפו ועלו חפצים שונים ומשונים, ביניהם תיבות ששקעו במקום לפני שנים רבות ואשר הכילו בקרבן אוצרות יקרים. ברם האיש, כפי שנצטווה, לא ניסה אפילו לגחון כדי לגעת באחת מהן. לפתע צעק היהודי בשמחה עצומה: "הנה, הנה ארנקי!".

הארנק כאילו נדחף על ידי מישהו, הלך והתקרב אל עבר החוף. היהודי הזר הביט בו בלב נפעם ועיניים מייחלות. בהגיע סמוך אליו, רכן והרימו בזהירות, כאשר נהרה גדולה משתפכת על פניו. שוב גזר רבנו על שר הים, וגל גדול עלה על היבשה ושטף את כל האוצרות. עוד רגע קט והים שב לקדמותו, מבלי שאיש ישער בנפשו את אשר ארע כאן לפני רגעים אחדים. לאחר שהיהודי נרגע כליל, שטח לפניו רבנו את בקשתו, כי יתארח אצלו בליל הסדר, שכן מפאת השעה המאוחרת, לא יוכל להספיק להגיע אל ביתו, אשר שכן בעיר הסמוכה לפני שיכנס החג. כמובן שהאיש נעתר לבקשה וגם שמחתו של רבנו הייתה שלמה, על אשר זכה לאורח לליל הסדר.

האדמו"ר הרב דוד משה רוזנבאום מקרעטשניף זצ"ל - נולד בתשרי ה'תרפ"ה (1924) כבן זקונים. בסעודת הברית שהתקיימה בחוה"מ סוכות, הסביר אביו שעלה בדעתו לקרוא לו ע"ש ר' משה (זקיניו של הרה"ק ר' מאיר הגדול מפרמישלאן זיע"א), ור' דוד אביו של ר' משה (שניהם היו צדיקים נסתרים) ולכן רצה לקרוא לו משה דוד, אך כיוון שהברית התקיימה סמוך ונראה ליומא דהילולא של הרה"ק ר' דוד משה מטשארטקוב, נקרא דוד משה. עוד בצעירותו ניכרו בו גיוני קדושה והשליך עצמו אל עמל התורה הקדושה, ובהיותו כבן עשר שנים כבר היו שגורים על פיו מאות דפי גמרא ועשר סימנים בשו"ע יו"ד עם ה'פרי מגדים'. הובל והוגלה לאושוויץ יחד עם משפחתו, שם הופנו אביו ואמו ובני משפחתם שמאלה ורק רבינו ניצל מכל אחיו, ומופלא הדבר שאביו אמר לו ברדתם מרכבת המוות שהוא ינצל היות ועם ישראל זקוק לו והסמיכו לרבי והבטיחו כי "**הברכות נתונות בידיך**".

לאחר תלאות מרובות, ובניסי ניסים ביום י"ז אייר ה'תש"ה (1945) שרד את התופת, והעיד על עצמו שלא נכנס לפיו בשר פיגולים במשך כל שנות השואה וכן בכל הזדמנות אפשרית למד ולימד תורה. מכאן הגיע לסיגט. עוד באותה שנה בהיותו כבן 21 שנים בלבד הוכתר כממלא מקום אבותיו לאדמו"ר מקרעטשניף. בחג הסוכות בשנת ה'תש"ח (1947) זכה לחונן את עפר ארץ ישראל והתיישב בירושלים עיה"ק ת". בשלהי חודש ניסן כאשר פרצה המלחמה בארה"ק עבר לרחובות (לאחר הפצרות ידידי בית-אביו ולאחר שקיבל את ברכתם של הרבי מבעלז והחזון אי"ש). ייסד מוסדות תורה ועזרה לנזקקים. **אהבתו לזולת הייתה מופלאה. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. גם היום שנים לאחר פטירתו עדיין זוכים לראות ישועות בציונו.** היה ידוע בברכותיו להיפקד בילדים, ואכן רבים מאוד נושעו על ידו בעת שבירכת שיזכנו לזש"ק. טרם נסיעתו בחודש סיון ה'תשכ"ט (1969) כדי להשתטח על ציון זקיניו הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ביומא דהילולא ל' סיון בסיגט שברומניה הזכיר פעמים אחדות את עניין פטירתו. נשאר שם למנוחה למשך מספר שבועות ונפטר ב-ט"ו תמוז. למחרת הצליחו להביא את ארונו לארץ ישראל באורח נס ופלא. נפטר ב-ט"ו תמוז ה'תשכ"ט. חי כ-45 שנים. ציונו ברחובות.

סבא: ר' מאיר (מצד אביו). **אביו:** ר' אליעזר זאב הי"ד. **אשתו:** מרת אסתר רחל (בת גיסו חתן אביו הרה"ק ר' חיים מרדכי מנאדבורא). **ילדיו:** ר' מנחם אליעזר זאב (האדמו"ר מקרעטשניף ברחובות), ר' ישראל ניסן (האדמו"ר מקרעטשניף בקריית גת), ר' זיידא שמואל שמעלקא (האדמו"ר מביטשקוב ביפו), ר' מאיר רוזנבאום (האדמו"ר מפרמישלאן בקריית הרצוג שבבני-ברק), ר' יוסף שלמה (האדמו"ר מקרעטשניף מונסי). מרת חנה (נישאה לאדמו"ר ר' יוסף דוד טייטלבוים מסאסוב-גני תקווה), מרת שרה ראצה.

מעשה שאירע בעת ביקור רבינו בארה"ב בשנת ה'תשכ"ח. המונים צבאו על דלתות בית האכסניה לחזות בזיו פניו ולהתברך מפי קודשו. בין הבאים היה מנכדי רביה"ק ר' מאיר מקרעטשניף זיע"א, שבא להזכיר לישיעה ולברכה את אמו שלקתה בליבה והייתה צריכה לעבור ניתוח לב בימים הקרובים. הוא לא בא לקבל ברכה שיעבור הניתוח בשלום. וכידוע באותם הימים ניתוח כזה היה כרוך בסיכון רב.

כשהגיע תורו ונכנס להתברך, התעניין רבינו בשלום קרובתו, ובירר את כל פרטי הניתוח. והקרוב הזכיר את שם בית הרפואה ואת שם הפרופסור שאמור לבצע את הניתוח. רבינו זיע"א הקשיב קשב רב כדרכו בקודש, ולשמע שם הרופא עצר בעדו ואמר בנחרצות. "בשום אופן לא!" שלא יערכו את הניתוח אצל רופא זה. וסיים בברכה שיעבור הכל בשלום ובהצלחה.

כאשר יצא אותו קרוב מבית רבינו, היה נבוך מאוד מה לעשות. מצד אחד הניתוח כבר עתיד להתקיים בימים הקרובים, אצל פרופסור בעל שם וידוע כמומחה בתחומו, ומה גם שלקבוע עתה תור חדש לפרופ'

אחר ייקח שבועות ואולי אף חודשים רבים, כאשר אימו החולנית נתונה בינתיים בסכנה מוחשית. אולם מאידך גיסא כיצד ניתן לבטל את דברי רבינו שפסק מפורשות שלא לערוך את הניתוח אצל פרופ' זה. לבסוף הרהר בדעתו, שמכיוון שהוא לא בא אל רבינו להתייעץ, אלא לבקש את ברכתו, יבצעו את הניתוח כמתוכנן ומן השמיים ירחמו שהכל יעבור בשלום בעז"ה.

הגיע יום הניתוח. באותו יום עמדו בתור לניתוח אצל אותו פרופ' כמה חולים, כשהראשונה ברשימה הייתה אותה אשה. הניתוח אמור היה להתחיל בשעה שמונה בבוקר, כאשר החולה מאושפזת יום קודם, כשכל הבדיקות מראות כי היא כשירה לעמוד לניתוח. עם שחר נמצא כי חום גופה גבוה מאוד, ובמצב שכזה לא ניתן לעשות את הניתוח. לאחר התייעצות בין הרופאים הוחלט כי יתנו לה תרופה להורדת החום, ובינתיים יכנס לניתוח החולה הבא בתור. החולה הבא בתור הוכנס לחדר הניתוח, והניתוח החל. לפתע נשמעו צעקות מחדר הניתוח.

הרופאים המסייעים פרצו מהחדר בזעקות הצלה **כאשר הפרופ' המנתח התמוטט פתאום מול עיניהם ולקה בשבץ מוחי.** הבלבול היה גדול, כוחות ההצלה ניסו לייצב את מצבו של הפרופסור ללא הועיל, תוך כדי שהחולה הגוי ששכב על מיטת הניתוחים נשכח כליל. כשחזר הצוות הרפואי להמשיך את הניתוח ללא אותו פרופסור שנפח את נשמתו, התברר כי אין את מי לנתח. אותו חולה מת על מיטת הניתוחים ולקרובת רבינו הייתה נפשה לשלל ואז הובנו למפרע דברי הרב.

קרדיט תמונה: Kret111, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

האדמו"ר הרב אלעזר ווייסבלום מרישא צ"ל - נולד בשנת ה'תקצ"ח (1837). מצאצאי ר' אלימלך מליז'נסק (בעל ה'נעם אלימלך'). כשהיה כבן 11 שנים התייתם מאביו ואימו, ולכן הועבר לבית הרה"ק ר' דוד מדינוב, שם שהה כשמונה חודשים ולאחר מכן עבר לבית של הרה"ק ר' חיים מצאנז. תחת עינו הפקוחה של ה'דברי חיים' התעלה עד אשר החשיבו יותר מיוצאי חלציו והורשה להיכנס אליו אפילו בזמנים שלבניו הק' לא היתה רשות להיכנס. נסמך ב'ורה יורה ידין ידין' מגדולי דורו, ובראשם הגאון האדיר ר' חיים אלעזר וואקס (מח"ס 'נפש חיה' אבד"ק פיטרקוב-קאליש).

לאחר פטירת הרה"ק מצאנז עבר לביקאווסק, שם שימש ברבנות, אחר כך היה זמן קצר בפשווארסק, ומשם עבר לריישא. ביתו היה פתוח לרווחה, והיו עניים בני ביתו. בעל חסד מופלא. התפרסם כאוהב ישראל. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. בעל מופת נורא ובפרט בענייני רפואות שבעניין זה היה ממש חד בדרא, עד כדי כך שכאשר הרה"ק ר' יחזקאל שרגא הלבפשטאם משינאווא היה צריך ישועה בענייני רפואה היה שולח להזכיר אצל רבינו. במשך יותר מ-40 שנה לא נפקד בזש"ק ונתן גט לאשתו הרבנית אף על פי שמקורביו רצו להניאו מזה, לא שעה לעצתם, ואמר שאביו בא אליו בחלום וציווה לגרשה והוסיף: "הוא יודע טוב יותר".

שעות אחדות לפני הסתלקותו שכב על ערש דווי בעיניים עצומות. לפתע פתח את עיניו והכריז בקול: "ברוך הבא אבא מארי. ברוכים הבאים רבינו" וכו'. מיד לאחר מכן ראו בו סימני גסיסה, ונשמתו עלתה לגנזי מרומים. נפטר ב-ט"ו תמוז ה'תר"ע (1910). חי כ-73 שנים. ציונו בסאקאלוב אצל אביו עפ"י צוואתו. לאחר פטירתו לא רצו לתת רישיון להעבירו. ניגשה אלמנתו ואמרה: "כשם שהיית בעל מופת בחייך היה בעל מופת עתה, כדי שנוכל להביאך לקבר ישראל לפני כניסת השבת".

וכן היה שקיבלו רישיון והוצרכו לעשות הכל בחיפזון שכן נפטר בכפר באגאנוואלא והובילו את ארונו לסאקאלוב וכמעט החשיך היום ומחיפזון טעו החברא-קדישא ועשו קבר קטן ממידתו ולא ידעו מה לעשות, מכיוון שהשבת בפתח ולא היה פנאי להרחיב את הקבר. אחד מהעסקנים פנה לנפטר הגדול וביקש שירחיב את קברו וראו בחוש, שכך היה, ותיכף הכניסו את גופו הק' לתוך הקבר. לרבינו היה חסיד נאמן ר' יחיאל מעיר האלשיץ שהתעסק עם מיטתו מההתחלה עד מקום הקבורה אחר כמה ימים בא אליו בחלום ואמר לו: "אתה סובר, שאתה נשאת אותי עד מקום קבורתי בסאקאלוב? דע לך, כי ה'אור החיים' הקדוש נשא אותי".

אביו: האדמו"ר הרב אלימלך מרודניק. **אימו:** מרת קריינדל. **סבא:** ר' מנחם דב מפשווארסק. **אחותו:** מרת הדס. **מרביתיו:** אביו (האדמו"ר ר' אלימלך מרודניק), ר' שמחה שפירא, האדמו"ר ר' דוד שפירא מדינוב (בעל 'צמח דוד' בן הרה"ק ה'בני יששכר'), האדמו"ר ר' חיים הלבפשטאם מצאנז (בעל ה'דברי חיים'). **נשותיו:** מרת בריינדל (בת ר' דוד מקשאנב-זיווג ראשון), מרת חיה (בת ר' חיים יונה הלפרין אב"ד ריישא-זיווג שני). **בתו:** מרת קריינדל פינקל (בתו מזיווג שני. נקראה ע"ש אימו ושם אימו של אביו). **מספריו:** **ימשנה למלך**.

יפר הרה"ח ר' שמואל גארטנהויז ע"ה את העובדה הבאה שהיה עד לה כששהה אצל רבינו. ילדה אחת שהיתה בגיל 14 התנפח כריסה מיום ליום, ובני משפחתה היו מודאגים ומפחדים, נכנסו לרבינו וסיפרו לו על מצב הילדה. ביקש רבינו, שישאירו את הילדה אצלו זמן מועט, וציווה לבני ביתו שלא יתנו לה לאכול בשום אופן גם אם תבקש. כעבור יומיים עדיין לא בא שום דבר מאכל לפיה, הגיש לה רבינו הרינג (דג כבוש), וידוע שלאכול הרינג לאחר ימי צום אינו בריא כלל. כיוון שאכלה מאכל זה לאחר יומיים בצום, מיד הקיאה כל מה שהיה בבטנה, ותוך כדי הקאה יצאו שני צפרדעים. רבינו בגודל ענותנותו ביקש להסתיר מופת זה, ולכן הסביר שזה אירע שכאשר הילדה שתתה מים היו שני צפרדעים קטנים בתוך המים וגדלו בתוך מעיה, ועל ידי אכילת ההרינג הקיאה אותם.

איש אחד סבל רבות מקיבתו, ורבינו נתן לו תרופה שקוראים 'כיענא' ואמר לו לשתות אותה מבושלת, והוטב לו. באותו זמן היה שם איש אחד, אשר לימים גם כן סבל מבעיות בקיבה, וזכר בדברי רבינו אודות התרופה ולקח אותה, ולמרבה הפלא לא די שלא הועילה כלום אלא אדרבה, הורע מצבו. הוא נכנס לרבינו בפליאה, והשיב רבינו כי 'כיענא' היא לא טובה למי שסובל בקיבתו. והאיש משתאה ואמר בתמיהה: "הרי לפלוגי ציווה רבינו לקחת 'כיענא' לרפואה?". ענה לו רבינו: "הוספתי דבר מה..." ורבינו נשאר ככה תפוש בשרעפיו לכמה רגעים, ואז אמר לו: "תיקח 'כיענא' (סם תרופה) וייטב לך". מיהר הלה לשמוע להוראת רבינו והתרפא...

יפר הרה"ח ר' משה ביגלאייזע שפעם אחת ישב דודו הרה"ח ר' שלמה ביגלאייזן אצל רבינו, ונכנס יהודי מאונגארן וכל ראשו היה מלא צרעת, וכבר דרש ברופאים וכולם כאחד אמרו שאין מה לעשות. שאל רבינו את אותו יהודי: "כמה זמן אתה חושב שצריך להסיר הצרעת, שעה שלימה או חציה?", ולא השיב כלום. ר' שלמה הנ"ל, שישב שם רמז לו שיענה שרבינו יכול לסלק הצרעת ממנו.

רבינו שלח שיביאו מרקחת, ולקח מטפחת ובידיו הק' מרח המרקחת על המטפחת, והניח המטפחת על ראש היהודי הנ"ל וקשרו. אח"כ ערך רבינו את שולחנו הטהור באמצע היום (כמנהג רבו הק' ה'דברי חיים' שערך שולחנו למקורבים והאורחים החשובים בכל יום), ונתן רבינו מכל מאכל שיריים לאותו יהודי. אחרי הסעודה סילק רבינו את המטפחת מעל ראשו, וכל הצרעת הייתה מונחת בתוך המטפחת, והאיש התרפא לגמרי, ויהי לנס.

האדמו"ר הרב יעקב משה ספרין זצ"ל מקומרנא - נולד ב-ה תמוז ה'תרכ"א (1861). עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נוצר. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרל"ד (1874) מילא את מקומו באדמו"רות. **ענותן מופלא. בעל רוח הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** מפורסם כבעל מופת והיה נערץ מאוד על עדת החסידים גם בפולין. בימים הנוראים נהג לשמש כשליח ציבור בכל התפילות ולקרא בתורה בעצמו. תפילותיו נודעו בשערים. רבו, האדמו"ר ר' אברהם טברסקי מטריסק בירך אותו שבכל עת שירצה- ינתנו לו דמעות. נהג בעזרת דמעותיו לקרב את אחינו בני ישראל לתורה ולמצוות. את דמי הפדיון הראשון שקיבל בכל יום תרם עבור עניי ארץ ישראל. נפטר ב-ט"ו תמוז ה'תרפ"ט (1929). חי כ-68 שנים. ציונו ב'היכל ברכה' ליד אביו באוקראינה. בנו, ר' שלום מילא את מקומו באדמו"רות.

סבא (מצד אבא): האדמו"ר הרה"ק יצחק אייזיק יהודה יחיאל זצ"ל (בעל 'היכל הברכה').
סבא (מצד אמא): הנגיד ר' יוסף שהנר מטורקא. **אביו:** האדמו"ר ר' אליעזר צבי (בעל 'דמשק אליעזר'). **אימו:** מרת חנה שרה (בת הנגיד ר' יוסף שהנר מטורקא). **אחיו:** ר' מנחם מוניש (אב"ד פלשטין), ר' אברהם מרדכי סבוריסלב, ר' פנחס נתן (רבה של הודיק).
מרבתינו: האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל 'דברי חיים') והאדמו"ר ר' אברהם טברסקי מטריסק (המגיד מטריסק). **בנו:** האדמו"ר ר' שלום. **חתניו:** האדמו"ר ר' חיים אלעזר שפירא (האדמו"ר השלישי מחסידות מונקאטש. בעל 'מנחת אלעזר'), ר' אליהו בומבך (רבה של אושפיצין), ר' חיים נחום הלברשטאם ממאשצ'יסק (בן ר' משה מקשאנב), האדמו"ר ר' אהרון מנחם מנדל גוטרמן מרדז'ימין ור' שמחה הורביץ מווישנה הי"ד (נרצח בשואה. בן ר' צבי מרזבדוב). **מספריו:** יישועות יעקב • מחשבת יעקב • שמחת יעקב.

● **יפר הרה"ג ר' ישראל פראנקפורטר:** פעם כשנסעתי אל רבינו זיע"א דיברתי עם יהודי מבראד. הנ"ל היה בדרכו אל הרבי מקומרנא ואח"כ תכנן להגיע לסאמבור, לסטרי, לסטאניסלאוו ולבסוף להגיע להשאטין ברוסיה אל אביו. כשנכנס אל רבינו, אמר לו הצדיק, שאינו יכול להשיב לו על בקשתו וצריך שיעבור שבוע ימים. הנ"ל גם הזכיר את אביו. אמר לו רבינו, אוכל להשיב על הכול בעז"ה רק כעבור שבוע, אמר הנ"ל, שכעת הוא נוסע אל אביו, וכשיחזור משם יבוא אל רבינו זיע"א לקבל תשובות.

כשיצא מהחדר, אמר לי רבינו: **"הוא רוצה שאברך את אביו ברפואה, ואני ראיתי בקוויטל שאביו כבר נפטר בלילה הזה"**. בדרך חזרה נכנס הנ"ל לרבינו זיע"א וסיפר, שאביו נפטר. אמר לו רבינו: "אמרתי אז לרבי ישראל למברגר, שאביך נפטר באותו לילה".

הלה כששמע זאת, רצה לשמוע זאת ממני, ולכן נסע במיוחד ללמברג. כשהגיע אלי שאל אותי: "מה אמר לכם רבינו כשיצאתי מחדרו?", סיפרתי לו, שרבינו סיפר על פטירת אביו. אמר לי הלה בהתפעלות: "אלו הם עיניים קדושות שראות ויודעות הכול. לכן, הצדיק לא רצה לברך את אבא, מכיוון שהוא לא היה בחיים באותו הזמן!".

● **יפר הרה"ג ר' ישראל פראנקפורטר:** פעם הייתי בטורנא, ואחד הזמין אותי לשתות תה, דיברנו על רבינו זיע"א וסיפר בשם אשתו שאמרה: **'הרבי רואה הכול בקוויטל'** וסיפר: בתחילת החורף הייתה רעייתו אצל רבינו זיע"א ודיברה בעיקר על מסחר.

אבל כנהוג, היא כתבה את שמותיהם של כל ילדיה בפתק. אחר שדיברו על ענייני המסחר אמר לה רבינו זיע"א: "הנני רואה, שתיכף כשתגיעי לביתך צריכים להביא את בתך הבכורה אל הרופא, אולי בעז"ה יוכל להצילה". אמרתי לרבינו זיע"א: "כשנסעתי מביתך, הבת הייתה בבריאות שלימה".

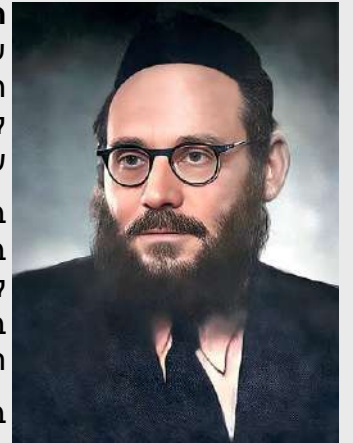

אמר לי רבינו: "את לא יודעת וגם בתך איננה מתלוננת על דבר, אבל היא צריכה רחמי שמיים, ואם תלך לרופא אפשר להצילה". שאלתי את רבינו: "מהיכן יודע הרבי זאת?", רבינו זיע"א לקח את הקוויטל בידיו והראה לי על שמה, וראיתי ששמה היה מלוכלך בדיו.

דיברתי עם רבינו זיע"א על עוד עניינים, הקוויטל היה מונח על השולחן והסתכלתי עליו וראיתי, שהשם היה נקי וכבר לא היה מלוכלך בדיו. כשבאתי לביתי, הלכתי מיד עם בתי לרופא. אולם, הוא לא מצא שום דבר. חששתי מדברי רבינו, ולכן הלכתי איתה לבית הרפואה, אחרי שהרופא בדק אותה אמר לי: "אילו היית באה בעוד כמה ימים- כבר היה מאוחר מדי, היא חולה מסוכנת", הוא נתן לה זריקות ותרופות שונות וב"ה התרפאה והיא כאחד האדם.

● **יפר הרה"ג ר' ישראל פראנקפורטר:** פעם אחת כשרבינו זיע"א היה בלמברג, היה קהל רב, אנשים נשים וטף, והייתה שם אישה שנשאה ילד חולה בידה. פתאום הרגישו שהילד אינו נושם, נהיה רעש גדול והשתדלו להציל את הילד, ולא עלתה בידם והניחו את הילד על השולחן, וכולם צעקו, שהמצב לא טוב.

החסיד ר' משה אליעזר אפשטיין מאלטשטאד תפס את הילד בידיו ונכנס לרבינו ואמר: "הרבי מוכרח להחיות את הילד, כדי שלא יאמרו שילד מת אצל רבינו", הצדיק הניח את ידו הקדושה על הילד, והילד פתח את עיניו ורבינו אמר: "שיביאו אותו לאימו". הקהל כולו היה נרגש, שראו בעיניהם נס של תחיית המתים בזכות הצדיק זיע"א.

הגאון הרב רפאל צבי יהודה מלצר זצ"ל - נולד בשנת ה'תרנ"ט (1899) במיר שבבלארוס. עוד כשהיה בחור שימש כמשגיח בישיבת קלצק של אביו ואמר שיחות מוסר. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה עם אביו לארץ ישראל. לאחר נישואיו למד בהיכל התלמוד בתל אביב. לימד בישיבה הקטנה של ישיבת 'עץ חיים' בירושלים. לאחר מכן לימד בישיבת 'תל אביב'. שימש בתקופה מסוימת כר"מ בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה.

בשנת ה'תרצ"ו (1936) נבחר לשמש כרב של פרדס חנה. ייסד במושבה את ישיבת קלצק. בשנת ה'תש"ה (1945) יזם את הקמת 'מדרשיית נועם' בפרדס חנה. בשנת ה'תש"ז (1947) לאחר פטירת חותנו, הגאון ר' צבי שטיינמן, מונה לשמש במקומו כרבה של רחובות. ייסד בעיר רחובות בית דין ושימש בו כאב"ד. בנוסף העביר את ישיבת קלצק שבראשותו מפרדס חנה לרחובות. בהמשך פתח לצידה את ישיבת הדרום.

בשנת ה'תשי"א (1951) פרש מרבנות העיר. בשנת ה'תשכ"ה (1965) ייסד כולל אברכים לזכרו של הגאון ר' אהרון אלימלך בר שאול. כמו כן פתח ישיבה מקצועית בישוב גן יבנה הסמוך לרחובות. בשנת ה'תשי"ד (1954) בעקבות אירוע לבבי אושפז בבית-הרפואה 'ביקור חולים'. לאחר שבחדרו נפטרו שלושה חולים בזה אחר זה, רבינו קיבל מהצער שלושה התקפי לב בזה אחר זה. כסגולה לאריכות ימים הוסיפו לו את השם רפאל. הצדיק הגאון רבי אריה לוי ערך עבורו את גורל הגר"א. הפסוק שעלה בגורל היה: **וְהוֹסַפְתִּי עַל יָמֶיךָ חַמֵּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה** (מלכים ב' כ, ו). ואכן, רבינו שב לאיתנו ונפטר כעבור חמש עשרה שנה. נפטר ב-ט"ו בתמוז ה'תשכ"ט (1969). חי כ-70 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: הגאון ר' איסר זלמן (מח"ס אבן האזל). **אימו:** מרת ביילה-הינדה. **מרבנותיו:** הגאונים אביו, ר' איסר זלמן, ר' יוסף יוזל הורוביץ (ה'סבא מנובהרדוק). **אשתו:** בת ר' צבי שטיינמן. **ילדיו:** ר' אוריאל ור' ידעאל. **בתו:** מרת מרים (נישאה לר' יהודה עמיטל)

בספר 'עולם חסד יבנה' מסופר: רבינו כשהיה בחור למד בישיבת 'בית יוסף' בנובהרדוק. באותו זמן פרצה מלחמת העולם הראשונה. סכנה ריחפה על כל צעיר שהלך ברחוב ללא תעודת שחרור. השגת תעודת שחרור היתה כרוכה בתשלום הון רב ומאמצים מרובים. אימו הרבנית עשתה מאמצים עצומים להשיג עבורו תעודת שחרור. לאחר שהתעודה היתה בכיסו של רבינו הוא עלה לרכבת ונסע לישיבה.

במהלך נסיעה באחת התחנות פלוגת חיילים עלתה לרכבת והתחילה לערוך ביקורת. החיילים בדקו האם הנוסעים אכן ממלאים את חובתם בשירות צבאי או שיש להם תעודת שחרור. רבי צבי יהודה הבחין באחד מחבריו לישיבה שגם הוא נוסע ברכבת. הוא ניגש אליו ושאל אותו אם יש בידו תעודה שיוכל להציג לביקורת של החיילים. החבר השיב בשלילה. רבי צבי יהודה אמר לו: "אם כן הרי אתה מסכן את חיך. קח בבקשה את התעודה שלי במתנה".

הבחור סירב ואמר: "הרי אם תיתן לי את התעודה שלך, אני אצא מסכנה ואילו אתה תסכן את חיך או במקרה הטוב גייסו וישלחו אותך לחזית. חיך קודמים לחיי חברך". רבי צבי יהודה אמר: "אין דבר. אני בנו של מרן רבי איסר זלמן מלצר, גאון ישראל ששמו הולך לפניו. אם חלילה אֶתְפַּס, כבר ימצאו יהודים טובים שלא יחסכו כל מאמץ לפדות ולחלץ אותי. ואילו אתה אם חלילה תיתפס, מי ידאג לך?". הבחור השתכנע מדבריו ונטל את התעודה.

ההצלחה האירה להם פנים ואנשי הביקורת לא הגיעו אליהם. לאחר זמן רבי צבי יהודה חזר לביקור בבית הוריו בסלוצק. אימו שאלה אותו, אם הוא נזקק להשתמש בתעודת השחרור שהשיגה עבורו במאמצים רבים. הבן, רבי צבי יהודה לא השיב תשובה ברורה. אימו חזרה ושאלה בתקיפות: "מה עם התעודה? האם אבדה לך או שקרה לה משהו אחר?". בלית ברירה נאלץ לגלות לאימו את כל האמת.

אימו נדהמה ורטנה: **"עדיין לא יצאתי מהחובות שעלתה לי התעודה ואתה כבר הפקרת אותה!?"** למרות הכול, אשיג תעודה נוספת. הפעם אחזיק אותה בבית. אם חלילה תיתפס בדרך תאמר: "תעודת השחרור נשארה בבית הוריי". הם ישלחו מברק ואני אסע מיד ואביא את התעודה". האם השיגה תעודה נוספת במאמצים ניכרים. לאחר שרבי צבי יהודה הבטיח נאמנה לאימו שהפעם ישמור על התעודה, הָאֵם הסכימה למסור לידיו את התעודה.

יום אחד רבינו נסע לסיידורים במשרד הדתות בירושלים. כשהיה שם, אברך צעיר בעל הדרת פנים אשר הרשים אותו במיוחד נכנס לשם. רבינו שאל: "מי אתה?". תשובתו היתה שהוא הרבי מקרטשניף. רבינו אשר היה ידוע בכך, שהשתדל להשיג פרנסה לתלמידי חכמים רבים שאל מיד: "מה עם הפרנסה?". הרבי הצעיר השיב שמצב פרנסתו לא פשוט. רבינו הזמין אותו לביתו ברחובות. כשהגיע לשם ביקש ממנו להקים בית מדרש בעיר. רבינו נתן לו ולמשפחתו מקום מגורים זמני בפנימיית ישיבת הדרום למרות שצר היה המקום בבניין הפנימייה גם עבור תלמידי הישיבה. חסידות זו גדלה במשך השנים והיא כוללת היום קריה חסידית ומוסדות חינוך רבים ברחובות.

ל אצילות רוחו של רבינו יעיד סיפור אחד מני רבים: במשך תקופה מסוימת לפני שהגיע לפרדס חנה רבינו שימש כר"מ בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה. יום אחד ראש הישיבה הגאון הרב דב מאיר רובמן זצ"ל סיפר לו בשמחה שאחותו התארסה. רבינו איחל לו ברכת 'מזל טוב' ו**מיד אמר לו שהוא מתפטר ממשרתו.**

הרב רובמן נדהם מדבריו ומיד שאל אותו: "מדוע?". הרב מלצר השיב: **"אין לי ספק שהתחייבת לחתן שהוא תלמיד חכם שתיתן לו משרה בישיבה. אני רואה שאין צורך במגיד שיעור נוסף. גם המצב הכספי של הישיבה לא פשוט, לכן לא אמשיך ללמד כאן!"** רבינו סיים את דבריו ואכן כך עשה! קרדיט תמונה: ארכיון דן הדני, הספרייה הלאומית, רישיון CC BY 4.0, Wikimedia Commons

הגאון הרב אברהם יהושע העשיל מקופיטשניץ זצ"ל - נולד בד' אייר ה'תרמ"ח (1888) בעיר הוסיאטין בחצר זקנו רבי מרדכי שרגא פייבוש פרידמן (חותן אביו) ונקרא על שם סבו זקנו האדמו"ר בעל ה'אור יהושע' (האדמו"ר ר' אברהם יהושע העשיל ממזיבוז). בשנת ה'תרנ"ד (1894) עם פטירת חותן אביו עבר עם אביו לקופיטשניץ. לאחר נישואיו גר שנים מספר סמוך אצל חותנו בוורשא. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה ברח לוינה. שם עמד וניצח על מלאכת הארגון והסיוע להמוני הפליטים. בשנת ה'תרצ"ו, לאחר פטירת אביו - הוכתר לכהן כממלא מקומו כאדמו"ר מקופיטשניץ.

את וינה עזב לאחר שהחלו רדיפות היהודים ונסע לניו יורק שבארצות הברית בהוראת דודו רבי ישראל מהוסיאטין, ושם הקים בשנת ה'תרצ"ט (1938) בית-מדרש והיה מראשי המדברים ביהדות החרדית בארצות הברית והיה שם מחשובי אדמו"רי בית רוז'ן-אפטא. מראשי אגודת ישראל. ידוע ומפורסם היה בעבודת הקודש בפעולות הצדקה והחסד ובמסירות נפשו למען הכלל והפרט. עזר רבות בגיוס כספים ותרומות לרב יוסף שלמה כהנמן לייסודה מחדש של ישיבת פוניבז' בבני ברק, שם למד נכדו והאדמו"ר כיום רבי יצחק השני פלינטשטיין מקופיטשניץ.

עם ביקורו הראשון בארץ ישראל לאחר השואה החליט לייסד ולהקים את מוסד "בית אברהם" בפתח תקווה לבנות יתומות פליטות השואה, ובהמשך למדו שם בנות מהעליות השונות. אלפים חסו בצילו והתדפקו על דלתות ביתו להיפקד בדבר ישועה ורחמים ונושעו ע"י ברכתיו ותפילותיו. נפטר בניו-יורק ב-ט"ז תמוז ה'תשכ"ז (1967). חי כ-79 שנים. ארונו הובא לארץ ישראל והוא נטמן בטבריה סמוך לציון דודו רבי ישראל מהוסיאטין. בנו, ר' משה מרדכי, מילא את מקומו.

סבא: ר' אברהם יהושע העשיל ממזיבוז. **אביו:** האדמו"ר ר' יצחק מאיר (כהן כאדמו"ר הראשון בקופיטשניץ על פי הוראת אביו חורגו הרה"ק רד"מ מצ'ורטקוב). **אמו:** מרת גיטל (בת דודו, ר' מרדכי שרגא פייבוש פרידמן מהוסיאטין, בן רבי ישראל מרוז'ין). **אשתו:** מרת שרה ברכה (בת דודו, בתו של ר' משה מרדכי ממזיבוז-ווארשא, נפטרה ב-כ"ו תמוז ה'תשי"ד)

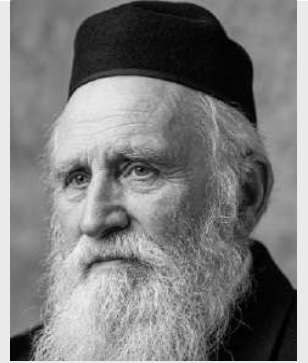
בניו: ר' ישראל (בעת המלחמה היה בשבי האנגלים באוסטרליה, ר' משה מרדכי (ממלא מקומו), ר' משולם זוסיא (חותן רבי נחום דב מבויאן). **בנותיו:** מרת לאה רחל (נישאה לר' אפרים פישל הורוויץ רב בסטניסלב), מרת חוה (נישאה לר' שניאור זלמן גוראריה, מחשובי חסידי חב"ד), מרת מלכה (נישאה לר' אהרן למברגר, חותנו של הרב מרדכי אוירבך), מרת בת שבע (נישאה לר' אהרן דוד פלינטשטיין), מרת מירל (נישאה לר' אליעזר ליפא גארטנהויז), מרת מאניע (נישאה לר' יוסף מרדכי פינק, בן הרב יואל פינק), מרת פרל (נישאה לר' יעקב יוסף טברסקי מאזארניץ - חאטין).

מידת טובו וענוותנותו ואהבת ישראל, שיקדה בו, הייתה מפורסמת לשם דבר, סיפורים רבים נקשרו בטיב מידותיו הנאצלות והמזככות. באחד מביקוריו בארץ הקודש, הגיע לביתו של הגאון המפורסם רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל בשכונת 'בית וגן' ודנו בעניין ציבורי מסוים. בתום הביקור ביקש להזמין עבורו מונית שיחזירהו לבית מלונו, והגאון ר' שלמה זלמן ירד עמו ללוותו בדרכו.

באותם ימים לא היו מוניות רבות כבימינו, ההמתנה למונית הייתה אורכת זמן רב, ולפעמים אף כמחצית השעה ואף יותר. כשראה הגאון ר' שלמה זלמן שזמן ההמתנה מתארך ומונית אין ורבינו שהיה זקן וחלוש עומד כך כל העת על רגליו, ציווה להוריד עבורו כסא מן הבית, כדי שיוכל לשבת בעת ההמתנה הארוכה, ולא יצטרך לטרוח בעמידתו כל אותה עת. ברם, כשהציע ר' שלמה זלמן את הכסא לפני הרבי, וביקשו לשבת לפוש קמעא, מיאן הצדיק להתיישב, ונשאר עומד על עמדו. רבי שלמה זלמן הפציר ברבי שוב ושוב, אך הוא מיאן לשבת. כשראה שהגאון מתפלא על סירובו העיקש, נימק את סירובו: **"הנני חי תמיד בתחושה שכל פעולה ופעולה הנעשית כאן 'מצולמת' שם למעלה, ובכן איזה טעם תהיה לתמונה שכזו, שאני יושב ואילו אתם עומדים כאן לידי?"**

במקום מגוריו של הרבי באמריקה, גר בשכונת לביתו 'ראש ישיבה' אחד, שלא הכיר את מנהגי החסידים. ועל אף היותו שכן קרוב לחצר הרבי מעולם לא דרך שם. ראש-הישיבה הלה לא התעניין גם בעולם שמסביבו, הוא הכיר רק את הדרך שמביתו אל הישיבה ובחזרה, ותו לא! בכל האירועים והשמחות וימי הפגרא שבבית קופיטשניץ היה מקבל הזמנה מטעם המוסדות, בתור שכן. אבל מעולם לא הגיע לשום אירוע בבית הרבי. לעומתו רבינו כן היה מגיע לכל האירועים בישיבה בה כיהן אותו ראש-ישיבה, ונענה תמיד להזמנות השמחות שבבית אותו ראש ישיבה, והיה נכנס לשמחה לברך אותו בברכת 'מזל טוב', ולכבד את המעמד בנוכחותו.

פעם אחת ערכו שניהם שמחות באותה תקופה, כאשר בתחילה חגג רבינו את שמחת נישואי נכדו ברוב הוד והדר, לא הגיע השכן ראש הישיבה אל השמחה כלל. אך לאחר שבוע כשערך ראש הישיבה שמחת נישואין במשפחתו, ראו המשמשים בקודש את הרבי מחזיק את 'ההזמנה' של אותה חתונה בידו, ובודק את מיקום החתונה, ברצונו לצאת להשתתף בשמחתו. בראותם כי כן, ניגשו כמה מן המשמשים והנכדים וטענו לפני הרבי בלהט, **שאסור לו לבזות את עצמו כל כך, ושלא ילך בשום אופן לשמחתו של ראש הישיבה!** "מדוע לא?", שאל הרבי בתמימות. "מפני שאם הוא מתנהג כך, שאינו מכיר כלום בשכנו, ואינו מגיע כאן לשום שמחה ולשום אירוע, אין טעם שהרבי יבוא לכבדו בשמחתו!" - ענו הגבאים. בפקחותו נענה הרבי ואמר: "עכשיו אינני מבין אתכם כלל! מי נוהג טוב, זה שבא לשמחת שכנו, או זה שאינו בא? הרי אומרים אתם בעצמכם, שאותו שכן, שאינו מגיע לשמחת שכנו, אינו מתנהג נכון, אז מדוע אם כן רוצים אתם, שגם אני לא אתנהג כראוי?" - לבש הוא איפוא את אדרתו, ויצא להשתתף בשמחת שכנו כדרכו בקודש, בלא שום חשבונות גומלין...

הגאון הרב אהרון יוסף בקשט הי"ד - נולד כבן יחיד להוריו בשנת ה'תרכ"ז (1866) באיוויה שבאימפריה הרוסית (כיום בבלארוס). למד בישיבות וולוז'ין, כנסת ישראל (ישיבת סלובודקה) ותלמוד תורה (בית המוסר בקלם). בשנת ה'תרנ"ז (1897) התחיל לשמש כרב בביוסגולה הסמוכה לשאוול בצפון ליטא. נלחם מלחמת חורמה במשכילים. הם לא הניחו לו והיו מפרסמים דברי גנות אודותיו בעיתון המליץ. משם עבר לסמיאטיץ' שבאיזור בילאיסטוק. מכיוון שחשש לחינוך ילדיו, בשנת ה'תר"ע (1910) עבר לכהן כרבה של שדובה בליטא במקום הרב הקודם, הגאון הרב יוסף יהודה לייב בלוך שעזב לטלז. למרות שהרב בלוך לקח איתו חלק ניכר מהתלמידים משדוב לשיבתו בטלז, רבינו הגדיל את מספר תלמידי הישיבה. במשך זמן קצר מספרם הגיע ליותר משבעים תלמידים. בהמשך יסד גם ישיבה לצעירים שמספר תלמידיה הגיע למאה. בשנת ה'תרע"ד (1914) בימי מלחמת העולם הראשונה, הרוסים גירשו את היהודים לאזורים הנמצאים בתוך רוסיה. רבינו נדד בין כמה ערים ובהן עיר מולדתו איוויה. משם נדד לעיר נובוזיבוקוב במחוז צרניגוב, שם כיהן כרב של קהילת הפליטים. במהלך נדודיו עבר לצ'רצ'ין. שם כיהן כרב העיר (שנודעה במשך השנים כסטלינגרד והיום שמה וולגורד). פעל לשיפור מצב היהדות ובין השאר הקים מסגרת מעין 'תפארת בחורים' שהשפעתה הייתה רבה על הצעירים המקומיים. זמן מה היה הרב של טולה שמדרום למוסקבה. כשחזית המלחמה התקרבה גם לשם, עבר בשנת ה'תרע"ו (1916) לפולטבה שבאוקראינה. שם שימש כרב ואב"ד העיר. בשנת ה'תרפ"א (1921) הצליח לעזוב את רוסיה והתמנה לרב שאדובה שבליטא. בשנת ה'תרפ"ה (1925) התמנה לרב בלומז'ה שבוהלין, ואחר כך בסובאלק שבאותו האיזור. בכל עיר שבה כיהן כרב הקים ישיבה, ובסובאלק הקים ישיבה לתלמידים מצטיינים. בשנת ה'תר"ץ (1930) שימש כרב של שאוול שבליטא ועל שמה התפרסם יותר. היה הרב האחרון של הקהילה היהודית בעיר לפני חורבן הקהילה. היה ממייסדי אגודת ישראל ומועצת גדולי התורה. בתחילת הכיבוש הגרמני של העיר הגרמנים אסרו אותו. עם פלישת הנאצים לעיר ב-ט"ז תמוז ה'תש"א (1941) נרצח עם חתנו ורבנים נוספים. חי כ-75 שנים.

אביו: ר' ישעיה. **אימו:** מרת זיסלה (לבית ויגדורוזין). **נשותיו:** מרת טובה (זיווג ראשון. נפטרה בשנת ה'תרפ"ג 1923), מרת רבקה הי"ד (נרצחה בשואה). **ילדיו:** ארבעה בנים ושלוש בנות. הבן ישעיהו והבת בלה הי"ד נרצחו בשואה. ר' דוד, מרת שרה לאה, מרת בלה (נישאה לרב יצחק אייזיק רבינוביץ). **מרבנותיו:** הגאונים הצדיקים ר' נפתלי צבי יהודה ברלין ('הנציב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל ('הסבא מסלובודקה'), ר' שמחה זיסל זיו ('הסבא מקלם'). **מתלמידיו:** הגאונים ר' יהודה יעקב צימרמן הי"ד (נרצח בשואה), ר' דוד בונם אקס (כיהן למעלה מחמישים שנה ברבנות בקהילות שונות: ווינה שבאוסטריה, מנצ'סטר שבאנגליה וטורונטו שבקנדה). **מספריו:** **יתורת אהרון** - שו"ת וחיידושים וביאורי סוגיות ודברי הראשונים • **לב אהרון** - מאמרי מחשבה בענייני מוסר והשקפה.

אחד מנכדי הצדיק סיפור סיפור מדהים: רבינו נודע בשם ה'שאוול רב'. רבינו כונה בשם רבי ארצ'יק והיה מבכירי תלמידי ישיבת סלובודקה. יום אחד, הצדיק הרב נתן צבי פינקל ('הסבא מסלובודקה') פנה אליו וביקש ממנו לכהן כראש הישיבה. באותה תקופה סלובודקה היתה הישיבה החשובה ביותר באירופה. לכהן בה כראש ישיבה היה התפקיד הנכסף ביותר בעולם הישיבות. רבינו השיב כי לפני שיוכל לקבל את התפקיד הנכבד, דרושים לו מספר ימים כדי לבדוק משהו. לאחר מכן חזר ל'סבא' ואמר לו כי הוא מצטער, למרות שמצד עצמו היה רוצה לקבל את התפקיד, הוא לא יכול לעשות כן. ה'סבא' הופתע מהתשובה שלו ושאל אותו מדוע, אבל הוא התחמק מתשובה.

במשך מספר שבועות ה'סבא' ניסה לשכנע אותו לגלות מדוע הוא לא יכול להיות ראש הישיבה, ללא הצלחה. בסופו של דבר, ה'סבא' ציווה עליו בגזירת רב לגלות לו מה הסיבה. רבינו סיפר בליט ברירה: "כשהייתי בחור התארסתי עם אחת מבנותיו של רבי שרגא פייבל פרנק, שהיה תלמיד חכם ובנוסף איש עסקים עשיר מאוד שתמך בלומדי תורה. הוא נפטר מדלקת ריאות בגיל 43 והותיר אחריו אלמנה עם ארבע בנות. בצוואה שכתב, ביקש שכל בנותיו יינשאו לתלמידי חכמים בעלי שיעור קומה, שיתמנו בסופו של דבר לראשי ישיבה, והרכוש שהשאיר יספק להם את המחיה הדרושה להם. אלמנתו, מרת גולדה, לקחה את המשימה ברצינות רבה. היא חקרה ביסודיות אחרי כל הצעת שידוך, ואכן חתניה הפכו ברבות הימים לראשי ישיבה. הבת הבכורה שלה התארסה בהתחלה איתי. בתקופת האירוסין שלנו, חמותי לעתיד וכלתי שאלו אותי אם אני מעוניין לראות את המפעל המשפחתי. הייתי חתן מאוד נרגש והשבתי: 'בטח!'"

הם לקחו אותי למפעל. במהלך הביקור שאלתי כמה שאלות שסיקרנו אותי: כיצד הם עושים את זה, מדוע הם עושים כך, לאן הם שולחים את הסחורה וכו'. למחרת הכלה קראה לי והודיעה לי: 'אנחנו מבטלים את השידוך'. הייתי המום. היה זה שידוך מהסוג שתמיד רציתי! האם המשיכה: 'הכלה הזו נחשבת לשידוך הטוב ביותר. בעלי ז"ל ואני רוצים רק חתנים שיהיו ראשי ישיבות וגדולי ישראל בעתיד. האופן שבו שאלת אתמול את השאלות גרם לי להבין שאתה יותר מתעניין בעסקים מלימוד תורה. אין בך את היכולת להפוך לראש ישיבה'. רבינו הסביר ל'סבא מסלובודקה': "לפני קבלת תפקיד ראש הישיבה הגדולה והיוקרתית ביותר בעולם, ביקשתי לבדוק שני דברים: האחד, לראות האם האלמנה עדיין בחיים, מכיוון שאני לא רוצה לפגוע בה, בכך שתבין שהיא ויתרה על מי שהפך להיות ראש ישיבה גדול. שנית, לבדוק האם כלתי לשעבר נישאה למישהו שהפך בעצמו לראש ישיבה. בקשר לאלמנה, בדקתי את העניין והתברר לי שהיא עדיין בחיים, ולכן החלטתי, שאינני מעוניין לפגוע בה ולא אקח על עצמי את התפקיד. בקשר לבעלה של ארוסתי לשעבר, עדיין לא הספקתי לברר".

כעבור שבוע רבינו חזר אל ה'סבא' וסיפר כי נודע לו שבעלה של הבת הוא הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין, עליו הלומד בכולל, אבל מעולם לא הפך לראש ישיבה. הוא ביקש מה'סבא' להציע לו את התפקיד הנכבד, כדי שהאלמנה תשמח על ההחלטה להשיא את בתה לו! וכך היה... הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין התמנה לראש ישיבת סלובודקה, ומאוחר יותר כיהן כראש ישיבת חברון בארץ ישראל. "אתם קולטים עד כמה הסיפור מדהים?", הנכד התרגש, "האלמנה זורקת אותו מפני שלטענתה הוא לא טוב מספיק כדי להיות ראש ישיבה. כשנקרית בפניו ההזדמנות להפוך לאחד מראשי הישיבות המפורסמות בעולם ולהוכיח לה שטעתה, הוא מעדיף לוותר על כך כדי שלא לפגוע באותה אישה". כאשר הסיפור נודע למרן ה'חפץ חיים', הוא אמר כי ברצונו לפגוש את רבינו. כאשר מרן ה'חפץ חיים' פגש אותו, הוא קם לכבודו ואף נשק לו. (מעובד מתוך זמן אלול ה'תשע"ז)

הגאון הרב מרדכי יהודה לייב וינקלר זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ה (1845) בלפאנטאוויטץ. בגיל שנים-עשרה עבר לטופולצ'אן שם למד בישיבת הגה"צ רבי וואלף תרצה'ס. בהמשך למד אצל הגרנמ"י גליק (אב"ד יאהני). לאחר מכן הלך רגלית לגרוסוורדין ולמד בישיבת הגאון ר' יצחק אהרון לנדסברג ואצל הגרי"י פרלס מקראקא והגרא"ב לייכטאג (אב"ד אנפי-הוניאד). בהמשך למד בישיבת פרשבורג ונסמך להוראה על ידי הרב אברהם שמואל בנימין סופר ('הכתב סופר'). בשנת ה'תרכ"ט (1869) התחתן. לאחר נישואיו ישב שנתיים על שולחן חותנו. לאחר מכן חותנו פתח לו חנות. רבינו בטוב ליבו נתן סחורה לבני תורה ולעניים חנים ותוך זמן קצר נאלץ לסגור את החנות. כשראה רבו הגרי"א לנדסברג את מצבו של רבינו, לקח אותו לעיירה מעזא-טעלעגד. רבינו ישב על כסא הרבנות שם במשך שמונה שנים.

בשנת ה'תרמ"ד (1883) התחיל לכהן כרב של ברזובה פוד בראדלום בסלובקיה. בהמשך שימש כרבה וכראש הישיבה של מאד שבהונגריה. בישיבה זו העמיד תלמידים רבים. **מיעט בשינה. התמדתו בתורה היתה מופלאה. כל ימיו נהג לא לעלות על יצועו בלילות. שאלות רבות נשלחו אליו מכל קצווי תבל והוא ענה להם ללא כל צורך בעיון בספר. בעל רוח-הקודש. סיפר כי התגלה אליו אליהו הנביא. אולם בהספד, שהספיד עליו חתנו, הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל גאב"ד ירושלים, העיד ואמר שבענוותנותו של רבינו לא סיפר, שאלהו הנביא היה אורח קבוע אצלו. ענוותן מופלא. נפטר ב-י"ז תמוז ה'תרצ"ב (1932). ציונו בהונגריה. חי כ-87 שנים.**

אביו: ר' נפתלי הירץ. **אימו:** מרת לאה. **אשתו:** בת הרב מנחם מנדל קרויז. **בתו:** מרת שיינדל. **חתנו:** הגאון ר' יוסף צבי דושינסקי (ממנהיגי העדה החרדית בירושלים). **מרבתי:** הגאונים רבי וואלף תרצה'ס, הגרנמ"י גליק (אב"ד יאהני), ר' יצחק אהרון לנדסברג, הגרי"י פרלס מקראקא, הגרא"ב לייכטאג (אב"ד אנפי-הוניאד), הרב אברהם שמואל בנימין סופר מפרשבורג ('הכתב סופר'). **מתלמידיו:** הגאונים הרב מרדכי בריסק הי"ד (מח"ס 'מהר"ם בריסק'), הרב דוד יהודה לייב זילברשטיין מואץ (אב"ד וייצן ומח"ס 'שבילי דוד'). **מספריו:** **ישו"ת לבושי מרדכי** - על ארבעת חלקי שו"ע **לבושי מרדכי** - על מסכת נדרים, על סוגית עשה דוחה לא תעשה **ישב מצרף** - על נישואי תערובת.

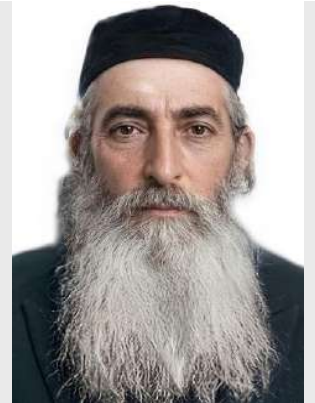
התמדתו בתורה של רבינו היתה באופן נפלא ונורא. תלמידיו מעידים עליו, שאת כל התשובות ששלח לכל קצווי תבל היה כותב בלי עיון בספר כלל. את הכל היה זוכר בעל פה. רבינו היה ממעט מאוד בשינה ולפעמים באמצע היום היה מתנמנם לכמה דקות. פעם אחת בא לפניו איזה דין תורה. הטוען של אחד מהצדדים למרות שהיה תלמיד חכם ולמדן היה עז פנים, ולכן כתב מכתב לרבינו שבו היה לו איזה טענה על פסק שלו, והוסיף וכתב בזה הלשון "כשכתב זאת הרב ממאד היה נים ולא נים, תיר ולא תיר" (ישן ואינו ישן, ער ולא ער), דהיינו שלא היה ער כל כך ודעתו לא היתה צלולה כשכתב.

הבחורים המקורבים היו לוקחים את כל דברי הדואר שהיו מגיעים לרבהם ופותחים אותם. הם היו מוסרים לו את כל הדברים שצריכים תשובה. כשמכתב זה הגיע, הבחורים פתחו אותו וראו את דברי העזות שכתוב בו. הם לא רצו לצער את רבהם, לכן לקחו את המכתב וקרעו אותו לגזרים ולא אמרו לרבהם כלום על מכתב זה. זמן מועט אחרי קבלת המכתב, כותב המכתב הגיע בעצמו לרבינו, נכנס לחדרו והתיישב שם. רבינו התעורר מתנומה קלה שנפלה עליו. רבינו התבונן באותו אדם ומיד אמר למשמש שלו: "**הבא נא מעט מים שאטול את ידי, כדי שלא יאמרו כשאמר זאת הרב ממאד היה ישן ולא ישן, ער ולא ער.**" (כך אמר ברוח-קודשו).

בעיר פעסט היה יהודי שעדיין לא התרחק כ"כ מהתורה הקדושה. היה לו מפעל גדול שבו עבדו ארבע מאות פועלים. היהודי לא היה נכנס למפעל ביום השבת אבל המפעל עבד בשבת כביום חול. ליהודי הזה, שהיה עשיר ובעל נכסים רבים, היה בן יחיד. יום אחד הילד חלה. הוריו הבהילו אל מיטתו את טובי הרופאים ולא חסכו כל עמל לרפואתו, הילד הלך וגווע מול עיניהם. הם הכניסו אותו לבית הרפואה שבעיר. הרופאים, שבדקו אותו אמרו להוריו כי הם לא יכולים לעזור במאומה. במקום עבר יהודי שהיה תלמיד של רבינו. הוא יעץ לאב השבור לנסוע למאד כדי לקבל ברכה. היהודי שהיה רחוק מדרך זו קיבל את ההצעה ונסע למאד.

הוא נכנס בלב שבור אל רבינו ושפך לפניו את צרת בנו היחיד שנטה למות. רבינו שאל אותו: "מה בדבר שמירת שבת?" (זאת למרות שלא הכיר את היהודי). היהודי ענה כי הוא לא נכנס למפעל בשבת. רבינו אמר לו: "והלא אסור להפעיל את המפעל בשבת?". היהודי אמר לו: "אני לא יכול להפסיק את עבודת המפעל ליום שלם". רבינו ענה לו: "אם אתה אינך יכול גם אני אינני יכול". היהודי נשבר, וגם הבטיח ואף נתן לו התחייבות בכתב ידו, שלא יפעיל את המפעל בשבת ומהיום הזה והלאה ישמור שבת כהלכתה. רבינו נתן לו כתב נגדי כי בנו יבריא. ואכן צדיק גוזר והקב"ה מקיים והילד הבריא. לימים רבינו ביקר בפעסט והביאו אליו את הילד כדי שיברך אותו.

ום אחד הגיעה אל הגרנ"צ עהרנרייך פקודת הצבא לבוא להתייצב. הדומ"צ הצעיר נכנס אל בית רבינו וסיפר את צערו. רבינו אמר: "אל תדאגו, לא תתייצבו". הדומ"צ תמה מהיכן הביטחון אבל האמין באמונת צדיקים וחזר לביתו רגוע. כאשר יצא מבית-רבינו, הצדיק קרא לראש הקהל ואמר לו שיפרסם באופן שהדברים יגיעו גם אל רבי השלטון ופקידיו, כי מחמת זקנותו וחולשתו הוא מוותר על הרבנות והוא מוסר אותה לידי הדיין הצעיר הגרנ"צ עהרנרייך. הדבר התפרסם כפי בקשתו של רבינו והדומ"צ קיבל פטור מההתייצבות לצבא, כי רבני ערים היו פטורים מחובת הגיוס.

הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"מ (1880) בסלוצק. בהיותו כבן שמונה היגרו הוריו איתו ועם אחותו הקטנה לארצות הברית והתיישבו בלואר איסט סייד בניו יורק. אביו התקשה למצוא עבודה כמורה פרטי, ועבודות אחרות לא נמצאו מאחר שסירב לעבוד בשבת, ולכן חמש שנים לאחר מכן חזרו הוריו ואחותו לרוסיה והוא נשאר לבדו בניו יורק. התפרנס מחנות פרוות כאשר בשלב מסוים נקלע לחובות כבדים, ונאלץ לסגור את חנות הפרוות שבבעלותו. הוא החליט שלא להכריז על פשיטת רגל, והתאמץ להחזיר את כל חובותיו.

לאחר מכן התפרנס מעסק לשיווק חלב ישראל. ביתו היה פתוח תמיד לאורחים. בשבתות וכן במהלך השבוע עשרות אנשים, כולל בעלי מוגבלויות פיזיות ורגשיות שלא היה להם מקום אחר התארחו בביתו. גם ראשי ישיבות מאירופה שבאו למסעות גיוס כספים בארצות הברית, כדוגמת הרב אליעזר יהודה פינקל, הרב ראובן גרוזובסקי, הרב אליהו אליעזר דסלר והרב ברוך בער ליבוביץ', בחרו להתארח בביתו, בשל הקפדתו על כשרות מהודרת ביותר.

הקפיד על תפילה בציבור ומסר נפש עבודה. בשנת ה'תרצ"ט (1939) עלה לארץ והתגורר בירושלים, שם פתח חנות למכירת תשמישי קדושה בשכונת מאה שערים. מסר שיעורים בישיבות 'רבינו יצחק אלחנן' ו'רבינו יעקב יוסף'. הקים את ישיבת 'תפארת ירושלים' (ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל). נפטר ב-י"ז בתמוז ה'תשכ"ז (1967). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יצחק אייזיק. **אימו:** מרת רבקה. **נשותיו:** מרת איידל (זיווג ראשון), מרת חיה מרים (אלמנת הגאון הרב זלמן דב וינר- זיווג שני). **ילדיו (מזיווג ראשון):** מרת חיה אסתר (נישאה לגאון ר' יום-טוב ליפמן שטרן), מרת פרידה (נפטרה בצעירותה), מרת בסי (נישאה לגאון ר' חיים פנחס שיינברג), ר' נחום דוד (חותנו של הגאון ר' מרדכי אליפנט), מרת רוחמה שיין (סופרת ומחנכת). **מספריו:** **יהכל לאדון הכל** - סיפורי הנהגותיו (נכתב ע"י בתו, מרת רוחמה שיין).

יפר הרב משה אהרון שטרן זצ"ל, שפגש פעם את הרב הגאון יחיאל מרדכי גורדון, ראש ישיבת לומז'ה. הרב גורדון סיפר לו מעשה על רבינו. בשנת ה'תרפ"ט היה הרב גורדון ראש ישיבה בלומז'ה. באותה תקופה התרחשה נפילה גדולה של עסקים באמריקה. המצב בישיבה היה נורא ואיום, התומכים האמריקאים הפסיקו לשלוח כסף לישיבות, והמצב הלך והידרדר מיום ליום.

בישיבה למדו באותה עת כארבע מאות בחורים! לילה אחד, התכנסה ההנהלה לישיבת חירום, כיצד ניתן להציל את המצב. באסיפה דובר שלא נותר מאומה בשביל להאכיל את הבחורים, מלבד חתיכת לחם ומעט מים לכל בחור בעבור ארוחת הבוקר שלמחרת. יותר מזה - אין! והנורא מכול, שאין שום תקווה נראית באופק להצלת המצב.

הוחלט, שמחר לאחר התפילה, יעלה ראש הישיבה על הבימה ויודיע לבחורים, **שלאחר ארוחת הבוקר יארזו את החפצים וישובו לבתיהם, הישיבה נסגרת!** למחרת, אחר התפילה, הביטו ראש הישיבה והמשגיח זה בזה, ולא היו מסוגלים להוציא מפייהם את ההודעה הנוראה. הבחורים, שלא ידעו את התכנון, ירדו כהרגלם לאכול, ומיד אח"כ פנו ללימודם. ראש הישיבה והמשגיח נבוכו. הם ידעו נכונה, שאין להם שום דרך להאכיל את הבחורים בארוחת הצהריים. מה יעשו?

"הבה ונשלח שליח לדואר", אמר ראש הישיבה בתקווה, "אולי בכל זאת הגיע צ'ק של עשרים או שלושים דולר, ונוכל לקנות מעט אוכל לארוחה נוספת". (הדולר בתקופה ההיא, היה בעל ערך גבוה ביותר). שליח נשלח לדואר. עד מהרה שב הלה ובידו מעטפה סגורה. צוות הישיבה פתחו את המעטפה, ונשימתם נעתקה מרוב תדהמה. **המעטפה הכילה צ'ק על סך אלף דולר! מיהודי עלום בשם ר' יעקב יוסף הרמן.**

סכום הכסף הזה סייע באחזקת הישיבה למשך **חודש נוסף. לאחר החודש הוא בס"ד השתנה המצב הכלכלי, והישיבה נותרה עומדת על תילה.** כשנשאל לאחר מכן רבינו על הסיפור הזה, סיפר שבאותה תקופה כל העסק שלו ירד לטמיון! היה לו עסק של בגדים והוא הפסיד את הכול. נותרו לו בבנק אלף ושלוש מאות דולר בלבד. אמר רבינו: **"הכסף בעסק הלך לאיבוד, אציל לפחות את מה שנותר בשביל תורה"**.

אלף דולר הוא שלח, כאמור, לישיבת לומז'ה. עם מאתיים וחמישים דולר נוספים - פתח את ישיבת 'תפארת ירושלים', ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל. המלמדים ומגידי השיעורים של הישיבה חששו לפתוח את הישיבה, ללא כסף מזומן עבור השכירות. **תרומתו בסך מאתיים וחמישים דולר, הספיקה לדמי השכירות, והישיבה נפתחה.** בחמישים הדולרים האחרונים שנותרו - הדפיס את הלוח הראשון של זמן הדלקת הנרות, כסיוע לציבור שומרי התורה והמצוות שיוכלו לדעת מתי להדליק נרות. (מתוך 'מידות והנהגות טובות')

בנו, ר' נחום דוד הרמן קנה לאביו, הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן, מתנה לשבת, קפוטת מחוייטת ויקרה מאוד. בשבת, רבינו לבש אותה בפעם הראשונה. הצדיק נהג לחלק את הטשולנט ('חמין'), ולהגישו בעצמו לאורחים הרבים, שהגיעו לביתו. אחד האורחים היה מופרע בנפשו, כשהניח רבינו את צלחת הטשולנט לפניו, לקח האורח את הצלחת, ושפך את תוכנה החם והסמיך על הקפוטת החדשה, כשהוא צועק: "אינני אוהב זאת!".

תדהמה אחזה באורחים, כולם היו המומים. האורח, שנחרד ממה שעולל, קפץ מהכסא, וברח מהבית. מבלי לקנח אפילו את הטשולנט מעל הקפוטת, פתח רבינו ברדיפה אחריו... בתוך דקות רבי יעקב יוסף חזר, כשהוא מחזיק את האורח בידו ומרגיעו: **"אתן לך צלחת אחרת של טשולנט, אותה בוודאי שתאהב"**, אמר ברוחב לב. כשקינח את הקפוטת עד כמה שהיה מותר בשבת, פנה ואמר אליו בנו ר' נחום דוד: "אבא, אתה זקוק לכל כך הרבה סבלנות". ענה לו רבינו: **"אם יש בליבך רחמנות, אינך זקוק לסבלנות"**.

הרב יעקב אריה גוטרמן מרדזימין זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ב (1791) בוורקא. בנעוריו ידע סבל ועוני, אך נפשו וגופו מסר על התורה. בצעירותו התבלט בהתנהגותו המופלאה. נזהר להיטהר קודם התפילה, ואף בעיצומו של החורף טבל מדי יום ביומו. כאשר מצא את המקווה סגור, פנה לנהר והיה שובר את הקרח וטובל במימיו. כאשר נסעו מתפללי בית-המדרש ללובלין, מסר פתקא ובה כתב את שמו. ה'חוזה' בראותו את הקוויטל התבטא ואמר: "צעיר זה מוצא חן בעיניי. בביקורכם הקרוב הביאוהו אתכם" וכך התקרב לחסידות. רבו, ר' בונם הרבה בשבח רבינו באומרו: "**הרי מלאכים שרפים ואופנים חלים ורועדים הימנו, בשעה שהוא מסתובב בביהמ"ד**".

לאחר נישואיו עבר להתגורר בסמוך לחותנו. מאוחר יותר התמנה לרב העיירה. אולם רבינו סבל מחוסר אמצעים ומרעב עד שגר בחדר החצוי לשניים כאשר במחציתו משתרעת פרה על חבילת קש ובחצי השני גר עם ילדיו!. לאחר פטירת ר' שרגא פייבל כיהן כאדמו"ר ברדזימין ומצבו הכלכלי השתפר לאין ערוך. נחשב כ'זקן האדמו"רים' והשפעתו הייתה רבה.

התפרסם כאיש קדוש. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. גאון בנגלה ובנסתר. כספי הפדיונות שהגיעו לידיו הסתכמו בסכומים גדולים, אך רבינו לא ידע צורת מטבע ופיזר צדקה מעל לכל חשבון. ממחוסרי אמצעים לא נטל ואף כיבדם במתנת ידו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. מאמצים גדולים השקיע שלא יתבלט כוחו הגדול. לפני כל תפילה, שהיה מתפלל לישועתו של מאן דהוא, היה מקדים תפילה שלא ייודע לעולם באמצעותו של מי באה הישועה. נפטר ב-ח"י תמוז ה'תרל"ד (1874). חי כ-83 שנים. ציונו בבית הקברות בוורשה. על קברו הוקם אוהל. בנו ר' שלמה ממשיך דרכו.

אביו: ר' שלמה. **אמו:** מרת בינה. **אשתו:** מרת מרים (בת רב העיירה ריטשוואל-ה'חוזה מלובלין' היה השדכן באומרו לרב מריטשוואל כי הוא בעל נשמה גבוהה ביותר ויפליא את העולם כולו). **בניו:** ר' שלמה יהושע דוד (שימש כאדמו"ר ברדזימין וכן כנשיא קופת רבי מאיר בעל הנס ככולל פולין), ר' שלמה דוד יהושע מרדזימין, ר' אברהם חיים. **חתנו:** ר' צבי הירש מורגנשטרן מלומאז' (נכד ר' מנחם מנדל מקוצק). **מרבנותיו:** ר' שמחה בונים מפשיסחא (רבו המובהק), ר' יעקב יצחק רבינוביץ' (היהודי הקדוש מפשיסחא), ר' יעקב יצחק הלוי הורוויץ (ה'חוזה מלובלין'), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקולניץ), ר' אברהם משה (בנו של ר' שמחה בונים מפשיסחא), ר' ישראל יצחק קאליש מוורקא. **מתלמידיו:** ר' יחיאל מאיר מגאפטינין, ר' ברוך מטשיזעוו, ר' ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר, ר' ירחמיאל ישראל יצחק דנציגר (בעל 'ישמח ישראל'), ר' אלעזר הכהן מפולטוסק ועוד. **מספריו:** ידברי אבי"ב - על בראשית רבה. **ביכורי אבי"ב** - על התורה והמועדים. **ליקוטי אבי"ב** - מאמרים זכרון קודש.

בימי דחקותו, התהלך רבינו בקרעי בגדים, והשתלם בתורה ובעבודה בלא לשים לב למצבו. הלך החסיד ר' יששכר דוב הורביץ והביא לו מלבוש נאה והולם. שאל רבינו: "זה- לשם מה?". אמר לו: "אין זה נאה להתהלך כעני מרוד". תמה הצדיק ואמר: "**האם בדלותי, שהיא מתנת הבורא, אתבייש-ובמלבוש, שהוא מתנת בשר ודם אתהדר?**"! ולא קיבל את המתנה...

בספר 'חסידים מספרים' מובא סיפור מופלא על רבינו, שהיה עני מרוד בימי רבנותו בריטשבל, אבל היה שמח בחלקו. ברוב עוניו לא היה בידו לקנות כובע לראשו, לכן כיסה את ראשו בעלה של כרוב כדרך האיכרים העניים. פעם פגש בו אחד ממקורביו וראו אותו מהלך וכרוב על ראשו כשהוא שמח וטוב לב. תמה ושאל את הרבי: "כלום אין הרב מתבייש בדלותו?" תמה אף הרבי לשאלתו והשיב: "וכי למה אתבייש בה, כלום גנבתיה ממישהו?".

מסופר שהרה"ק רבי שמעוני אלתר זצ"ל (נכדו של החידושי הרי"ם) חלה לאחר נישואיו ונחלש, ובמשפחתו של חמיו רבי נפתלי אונגר ז"ל חששו מדברי הרופאים, שמא חלילה לא יזכה לזש"ק. נסעה חמותו אל רבינו והזכירה את צרתם, אמר הרבי מרדזימין בפליאה: 'לשמעוני שלי לא יהיו ילדים?!'.

ומיד הוציא את ידו הקדושה והראה בידו חמש, והחל לספור באצבעותיו הלאה: "שש שבע וכו' עשר, אחד עשרה, שתים עשרה, שלש עשרה, ארבע עשרה, חמש עשרה, מספיק?!". ואכן ברכתו הקדושה התקיימה במלואה, וזכה רבי שמעוני לט"ו ילדים, שבעה בנים ושמונה בנות!.

רבי ברוך מסטוצין, שנמנה על מקורביו, סיפר, כי באחד הימים כאשר שהה ברדזימין נעצב מאד והתחיל לדאוג לשלום אנשי ביתו ובייחוד דאג לשלום אשתו, שכן בצאתו מביתו לא הייתה בקו הבריאות, ומשנטפל לו רגש הפחד, גברה דאגתו שלא דבר ריק הוא. משהעיקו עליו חששות אלה, עד שלא היה יכול להתרכז במחשבותיו לתפילה, נכנס לרבינו להשיח לפניו את דאגתו. הרבי, ששמע את דבריו של רבי ברוך, הסב פניו אל הקיר, והבטיח לו נאמנה, שהוא רואה מכאן את ביתו במרחקים, והכל שפיר, ואין כל מקום לדאגה. בשובו הביתה נוכח לדעת, עד כמה הרחיקו לראות עיניו של הרבי.

האדמו"ר הרב אברהם יהושע השיל טברסקי מצ'רנוביל זצ"ל - נולד בי' טבת ה'תר"כ (1859) בליטא. עוד בצעירותו נודע כגאון עולם וכמוח חריף מאוד. ידוע שאבי זקינו מרן אדמו"ר מוהר"א זיע"א אהבו וחייבו מאוד, משום שידע בעל-פה את הספר הקדוש 'מאור עיניים' של האדמו"ר ר' מנחם נחום טברסקי מצ'רנוביל.

בימי צעירותו הציעו לו את הרבנות בעיר צרניגאוו, אבל אביו ציווה עליו לא לקחת על עצמו את עול הרבנות ושלח אותו לצ'ודנוב להנהיג עדה. הוא הבטיח לו שה' יתברך יהיה בעזרו לפעול ישועות לכלל ישראל ועל ידי זה ירווח לו גם בפרנסתו. הוא מונה על ידי אביו עוד בחייו לאדמו"ר, בהתחלה בצ'ודנוב שבפולך זיטומיר, שם שימש כמגיד ואדמו"ר. בשנת ה'תרס"ח (1907) כשנה לאחר פטירת אביו, עבר למוזיר שבבלארוס ופתח שם את חצרו. אלפים מחסידי צ'רנוביל הסתופפו בצילו.

רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. צדיקי הדור אמרו עליו שבחיי חיותו הגן על הדור, ואכן מיד לאחר פטירתו החלה מלחמת העולם הראשונה, שעשתה שמות בקרב הארץ ואלפים ורבבות מבני ישראל נהרגו במלחמה. בשנת ה'תרע"ד (1914) חלה והרופאים קבעו כי צריך לנתח אותו בוויין, לצורך זאת היה צריך לעשות דרכון אולם רבינו סירב בשום פנים ואופן שיצלמו אותו ולכן החליט שאינו נוסע לשם ולא עושה שום ניתוח ונסע לעיירת המרפא אוטבוצק במקום ושם נפטר בי"ח תמוז ה'תרע"ד (1914). חי כ-54 שנים. ציונו בקורטשוב שבפולין. בנו, ר' חיים יצחק מילא את מקומו כאדמו"ר. שנים רבות לא נודע מקום קברו עד שבשנת ה'תשע"ז (2017) אותר הקבר.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' מנחם נחום השני מצ'רנוביל. **אביו:** האדמו"ר ר' מרדכי מלויעב (האדמו"ר החמישי). **אימו:** מרת לאה בת-שבע (בת ר' שמואל אשכנזי). **אישתו:** מרת יוכבד (בת ר' יעקב שפירא מדלוטין). **ילדיו:** האדמו"ר ר' חיים יצחק (ממלא מקום אביו באדמו"רות, חתן רבי יצחק ישעיה הלברשטאם), מרת ציפורה (נישאה לר' יצחק טברסקי בן ר' משה דן מסקווירא), בת נוספת הי"ד (נישאה לר' מרדכי ישראל טברסקי מחאטין הי"ד - נרצחו בשואה), מרת חנה חיה (נישאה לר' יעקב חיים פרלוב מסטולין-ניו יורק).

אברך אחד מחסידי רבינו היה למדן גדול ומתמיד, כאשר חותנו מחזיקו על שולחנו ומפרנס אותו בריווח. אולם לא לעולם חוסן, ויהי היום וחותנו עשה מספר עסקאות כושלות עד שירד מנכסיו ולא היה ביכולתו להמשיך ולהחזיקו על שולחנו.

האברך כעת נותר בלא משענת והיה חייב לחפש אחר מלאכה כדי לפרנס את אנשי ביתו, ומאיךך, נפשו חשקה בתורה הקדושה כאשר עשה מימים ימימה. לפיכך החליט לנסוע אל רבינו כדי לשאול בעצתו. כאשר האברך עמד מול הצדיק, הוא סיפר לו בצער את כל מה שאירע וביקש מרבינו לחוות את דעתו באשר לכך.

הצדיק אמר לו: "בזמן הקרוב יהיה מכרז על בית קטן בעירך, ראה להעלות את מחירו עד אשר תזכה בו, ה' יתברך יעזור שתוכל לשלם עבורו ותהיה לך פרנסה". האברך לא הבין כיצד תבוא ישועתו וכיצד קשורה פרסתו לקניית הבית, אבל התחזק בדברי רבינו באמונה שלמה.

זמן מה אחר שובו לעירו, ערל נפח שהיה ידוע כאביון החי בעניות מופלגת מת ללא יורשים. הממשלה הציעה למכירה באמצעות מכרז את ביתו הקטן והדל. כשהגיע השמועה לאוזני האברך הוא מיהר לגשת למכרז והעלה את המחיר המוצע עד שזכה בבית.

הנוכחים סברו כי מאחר שהאברך נשאר ללא פרנסה, הוא קנה בשארית כספו את הבית ובו ציוד הנפחות כדי שתהיה עבורו מקור פרנסה. אחר הזכיה במכרז והשלשת דמי הקדימה כחוק האברך נכנס לבית הקטן והסתובב בחדריו המוזנחים.

לפתע מצא פתח מוצנע לקומת המרתף. כשהגיע לשם, הופתע למצוא אוצר גדול אותו צבר הנפח כל ימי חייו ולא סיפר אודותיו לאיש, אז הבין לאשורם את פשר דברי הרבי. הוא מיהר לשוב אל הצדיק, סיפר את המעשה והודה על העצה הפלאית.

הרבי אמר לו: "ראה בני, הערל לא נהנה מאומה מכל אשר צבר, עבור מי אסף אותו גוי כל חייו וקבץ פרוטה לפרוטה? רק בשבילך, למען תוכל להמשיך ולעסק בתורה הקדושה בהתמדה ובשלווה"

שאל האברך שהפך לעשיר, מה עליו לעשות עם הכסף, האם להשאירו כך ולהתפרנס ממנו או להפקידו אצל אחד הגבירים שיסחור בו, כך יגדל הרכוש והוא יתפרנס בשלווה מהרווחים בלבד. הרבי ענה שישאיר את האוצר מוצנע כמו שהוא, רק ייטול ממנו כדי מחייתו. העצה הזו הייתה עבורו לנס גדול, אחר זמן מה כבשו הקומוניסטים את השלטון, בכל מקום עליו השתלטו, הם מיהרו להחרים את נכסי העשירים בשם השוויון. אילו הכסף היה נמצא באוצרות הגביר, החסיד היה נשאר ללא פרוטה מכל האוצר, אבל אודותיו לא ידעו הרשעים מאומה. (מעובד מתוך 'ניצוצי אור')

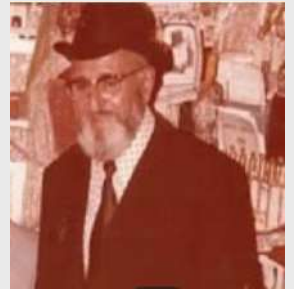

אם ראשונים כמלאכים - החסיד הרב אליהו נענה זצ"ל

החסיד הרב אליהו נענה זצ"ל - נולד בשנת ה'תע"ר (1910) בירושלים. משפחתו עלתה לארץ ישראל מבבל חמישה דורות קודם לכן. כבר בתקופת הבריטים מסר את נפשו על עריכת תפילות בהר-ציון. ערבים ניסו לפגוע בו לא פעם, אך בניסי ניסים ניצל מידיהם. כאשר ירושלים העתיקה נפלה במלחמת השחרור, הר-ציון נותר המקום הקרוב ביותר להר-הבית אליו ניתן היה להגיע. רבינו לקח על עצמו 'לשרת את דוד המלך' ואת כל העולים אליו. הוא למד ולימד שם תורה. טיפח את המקום. ארגן את המניין היומי ודבק באמירת תהילים על קברו של דוד המלך ע"ה. רבינו ערך פעמיים בשבוע תפילות, תיקונים, סעודות מצווה ולימוד בהר-ציון. רבינו ערך במסירות נפש סעודת 'מלווה מלכה' עם הרב אורי אברישה בשירה, בכל מוצ"ש ובכל מזג אוויר.

רבינו חילק אוכל למשתתפים למרות המצב הקשה ותקופת הצנע. המבוגרים קיבלו פרוסת לחם וסרדין אחד ואילו הילדים קיבלו פרוסת לחם לטבול בשמן הדגים. בנוסף, נתן להם דמי נסיעה כדי שיוכלו לחזור באוטובוס. שימש בתפקיד זה למעלה מ-45 שנה. חי בפשטות והלך ברגל כדי לחסוך את דמי הנסיעה באוטובוס. העביר את הכסף שחסך למתן בסתר וסיוע לנזקקים, בני תורה ומשפחות ברוכות ילדים. אנשים רבים פנו אל הצדיק והוא בירך אותם. הם נהגו להגיד: **"הרב אליהו נענה - נענה לכל אחד, ותפילותיו נענות בשמיים"**. כל חייו מסר את נפשו לעבודת הבורא בתפילה, לימוד תורה ומעשים טובים. ענוותן. נפטר ב-י"ח תמוז ה'תשנ"ז (1997) בפרשת פינחס (הוא אליהו), שמסר את נפשו למען עם ישראל, והוא מסר את נשמתו הזכה והטהורה, בקדושה ובטהרה, לבוראו. חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת שמחה. **אשתו:** מרת לינדה. **מרבתי:** המקובל ר' מרדכי שרעבי, הגאון ר' עזרא עטייה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **מתלמידי:** ר' שמואל שמואלי, ר' שמואל ישראלי, ר' שלמה ועקנין, ר' יוסף ועקנין, ר' חיים גזית, החזן ר' משה חבושה, המוהל ר' יוסף אורן, ר' ראובן אדרי, ר' צרלי ממירון, ר' ישראל גליס, ר' יעקב השמש, ר' יעקב לוי, ר' אליהו דגן, ר' מתתיהו דגן שיש דוד, ר' משה דרעי ז"ל, הגאון ר' יהודה מוצפי זצ"ל. **ילדיו:** הבן ר' יעקב ובנות.

גם בתקופות של מתח ביטחוני שכללו הפגזות, רבינו התמיד להגיע להר ציון כדי להתפלל ולהעביר בעד כלל ישראל. פעם אחת כשהגיע סמוך לציון קודשו של דוד המלך ע"ה, התפלא לראות זקן יושב שם מכיוון שבאותה תקופה אף אחד לא העז לצאת מביתו בגלל המתיחות הביטחונית והחשש שמא יפגעו על ידי פגז או כדור. רבינו ביקש מאותו זקן שיצטרף אליו לתפילות ולקריאת תהילים. הזקן ענה: "אני אתפלל מלמטה ואתה מלמעלה". רבי אליהו דאג לזקן לאוכל, ואותו זקן בירך אותו שבנו, ר' יעקב, יתחתן באותה שנה - ברכה שהתקיימה בתוך שלושה חודשים.

לאחר מכן הזקן נפרד ממנו. רבינו הלך יחד עם אשתו למורו ורבו המקובל הצדיק הרה"ג מרדכי שרעבי זיע"א, כדי לשאול לפשר הזקן שפגש. לפני שהגיעו לחצר בית הרב, יצאה לקראתם אשת הרב הצדקת מרים בת מרים ע"ה ואמרה: "היכנסו, הרב ממתין לכם!". כשנכנסו לבית הרב, עוד לפני שפתחו את פיהם, הרב ביקש ממנו: "ספרו, ספרו, מה ראייתם?". רבינו סיפר לצדיק את כל מה שקרה עימו ומיד הרב שרעבי זצוק"ל אמר: "אשריך ר' אליהו. זכית לראות את דוד המלך ע"ה, אולם אני אוסר עליך לגלות זאת במשך חמש השנים הבאות!". רבינו אכן שמר את הסוד של גילוי דוד המלך שהיה לו במשך כל אותן השנים. ידוע כי הרה"ג הצדיק מרדכי שרעבי זצוק"ל הפנה אנשים שבאו אליו לקבל ברכה אל רבינו ואמר: "חבל על הזמן. לנו מהר אל ר' אליהו שנמצא ליד ציונו של דוד המלך ע"ה ותיוושעו יותר מהר", וידוע שרבים נושעו מברכותיו ותפילותיו.

מעל קברו של דוד המלך ע"ה ניצב חדר הנשיא. **בין החפצים הרבים המצויים בחדר יש כינורות שהובאו מגיא ההריגה וממחנות ההשמדה.** בנו ר' יעקב סיפר: "לפני מלחמת ששת הימים אבא ואמא באו להגיד תהילים בחדר הנשיא כדי שלא תפרוץ מלחמה ואם חלילה תפרוץ - אז שנצח בה. לפתע הפסיק אבא מקריאתו ושאל את אמא: 'את שומעת את מה שאני שומע?'". היא ענתה בתגובה: 'השאלה היא האם אתה שומע את מה שאני שומעת?'". 'ומה את שומעת?' - 'אני שומעת כינור מנגן!'. **שניהם הרימו את עיניהם והנה אחד הכינורות התחיל לנגן מעצמו! הם המשיכו לקרוא תהילים והכינור המשיך לנגן. כשסיימו לקרוא תהילים - הפסיק הכינור לנגן."**

הגאון רבי עזרא עטייה זיע"א (ראש ישיבת 'פורת יוסף') ובנו הגאון רבי דוד סיפרו: "חמישים שנה גרנו בשכונת לר' אליהו (היה להם קיר משותף). מעולם לא שמענו אותו מרים את קולו מלבד קול של תורה, תפילה ותהילים".

ההצדיקים הנסתרים הרב יוסף דיין והרב יוסף וולטון סיפרו לרב שמואל שמואלי הי"ו (היה שמשו של המקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל) כי בלוויה של רבינו, הם ראו כתר של זהב מונח מעל הראש של הנפטר. כתר מלכות של דוד המלך ע"ה.

בנו, ר' יעקב, סיפר לנו על אדם בשם מיכאל לוי מאופקים שהיה מגיע לרב באופן קבוע. הוא סיפר כי הצדיק היה מניח את ידו על ראשו ומברך מכל הלב וברכותיו התקיימו! לאחר שרבינו נפטר, שאל את בנו, כיצד הוא יכול להגיע לרבינו. הוא הגיע לבית-העלמין גבעת שאול. לאחר שמצא את הציון, התכופף ושם נר בפתח המיועד כדי להדליק. לפתע הרגיש יד מונחת על ראשו כאילו מישהו מברך אותו. הוא לא זז במשך זמן מה עד שכבר לא חש את היד. הוא הביט לכל הכיוונים ולא ראה דבר.

כשחזר מהר-המנוחות, סיפר לבן ר' יעקב, כי מנהגו של הרב לאחר פטירתו כפי שהתנהג בחייו. רבינו הבטיח לכל מי שיפקוד את ציונו, להיות תמיד שליח טוב לפני כיסא הכבוד. עוד הוסיף: "בחיי הצדיק, הוא היה 10 וברכותיו התקיימו 100%. ציונו הוא 1014. עתה, לאחר פטירתו הוא 100% וברכותיו 1000% מתקבלות וה-14 זו היד המברכת. אם הייתם מבקשים לקבל קבר מס' 1014, לא הייתם מקבלים. מהשמיים נתנו לו מספר זה והוא מדויק". (הסיפורים והתמונות מבנו ר' יעקב)

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים